

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 13 (157)

Warszawa, 1 października 1949 roku

Rok VI

Przyjaźń, która utrwała pokój

Październik 1949 r. minie w Polsce pod znakiem pogłębiania przyjaźni pomiędzy narodem polskim a narodami Związku Radzieckiego. Formalnie „Miesiąc Przyjaźni“ rozpoczyna się dnia 7 października, ale już 2 października w Międzynarodowy Dzień Walki o Pokój myśli i uczucia narodu polskiego i wszystkich miłujących pokój ludzi z ufnością i wdzięcznością zwracają się w kierunku Związku Radzieckiego — niezłomnego obrońcy pokoju i gwaranta bezpieczeństwa całej ludzkości.

Minione dni raz jeszcze niesłychanie wyraziście uwidoczniły na wskroś pokojowy charakter polityki radzieckiej. Oto dwa wymowne fakty: na posiedzeniu plenarnym Generalnego Zgromadzenia O. N. Z. minister Spraw Zagranicznych Z. S. R. R. — Wyszyński przedstawił **konkretny plan** umocnienia pokoju. W 2 dni później w odpowiedzi na historyczny komunikat Trumana, informujący społeczeństwo amerykańskie o fakcie posiadania przez Z. S. R. R. bomby atomowej, odezwały się z Moskwy słowa pełne spokoju, wiary we własną potęgę i niezłomnej woli zapewnienia pokoju na całym świecie. W sytuacji pełnej gróźb wojennych, szczucia, niepokoju i prowokacji słowa ministra Wyszyńskiego i treść komunikatu TASS'a w szczególnie sposób zademonstrowały humanitarny sens polityki Z. S. R. R. i napełniły otuchą masy pracujące świata, wywołując uczucia serdecznej wdzięczności wszystkich miłujących pokój ludzi.

Naród polski ma wiele powodów, by żywić uczucia najgłębszej przyjaźni dla narodów Związku Radzieckiego: za sprawą Z. S. R. R. dwa razy odzyskailiśmy niepodległość. Bohaterska Armia Radziecka uratowała nas od zagłady, przyniosła nam wolność i pokój. W ciężkich dniach powojennych Związek Radziecki, choć sam walczył jeszcze z trudnościami, przyszedł nam z braterską pomocą w żywności, surowcach i sprzęcie. Dowódcy — nauczyciele, oficerowie radzieccy pomogli nam przekształcić Wojsko Polskie w nowoczesną armię silną i uzbrojoną jak nigdy przed tym. Fachowcy radzieccy nieśli nam nieocenioną pomoc w odbudowie zniszczonych przez hitleryzm miast, wsi i fabryk.

Długa jest lista czynów, świadczących o braterskich uczuciach narodów Z. S. R. R. dla narodu polskiego;

długa jest lista faktów, za które winni jesteśmy Związkowi Radzieckiemu głęboką i serdeczną wdzięczność.

Byłoby jednak niedopuszczalnym uproszczeniem twierdzenie, że nasza przyjaźń do narodów Związku Radzieckiego, do jego władzy opiera się jedynie na uczuciach wdzięczności. Jesteśmy dumni, że naszym sojusznikiem i przyjacielem jest państwo potężne, państwo niezwyciężone, dysponujące najbardziej przodującą techniką, najpotężniejszą siłą obronną, najdoskonalszym rolnictwem. Ten fakt napawa nas dumą i poczuciem bezpieczeństwa. Ale nie tylko dlatego, że Z. S. R. R. jest państwem tak potężnym i niezwyciężonym szczeniemy się przyjaźnią z jego narodami.

Naród polski widzi w Związku Radzieckim kraj, który zrealizował u siebie ustrój sprawiedliwości społecznej, ustrój, w którym nie ma ucisku człowieka przez człowieka, w którym człowiek uzyskał pełnię możliwości twórczego rozwoju. W społeczeństwie radzieckim naród polski widzi, ceni i szanuje ludzi, którzy własną pracą pod wodzą W. K. P. (b) i generalissimusa Stalina ten nowy ustrój tworzyli, którzy w jego obronie oddawali krew i życie.

Naród polski zdaje sobie sprawę, że tylko dzięki współpracy ze Związkiem Radzieckim sam wkroczył na drogę wiodącą do socjalizmu i wyzwolił się z upodlającej niewoli imperializmu. Naród polski wie, że tylko dzięki historycznemu przełomowi w stosunkach polsko-radzieckich dokonanej przez władzę ludową może budować szczęśliwą przyszłość dla siebie i przyszłych pokoleń.

Z. S. R. R. — to kraj bogaty w doświadczenie walki o prawa ludzi pracy, walki o utrwalenie i pogłębienie zdobyczy rewolucji. Z. S. R. R. — to doświadczony przewodnik i opiekun na drodze wiodącej do socjalizmu. Naród polski jest dumny, że wraz z innymi krajami demokracji ludowej może się uczyć na doświadczeniach Związku Radzieckiego, że może korzystać z jego rad.

Te czynniki określają głębię przyjaźni między narodem polskim a narodami Z. S. R. R., te czynniki sprawiły, że znaleźliśmy się w braterskich szeregach, walcząc pod wodzą Z. S. R. R. o wolność i postęp, sprawiedliwość i solidarność ogólnoludzką.

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, którego celem i zadaniem jest upowszechnienie świadomości tych spraw liczy dziś ponad 1.500.000 członków. Ta liczba nie pozostaje w żadnej proporcji do wagi zadań Towarzystwa, ta liczba nie odzwierciedla faktycznego przełomu, jaki zaszedł w społeczeństwie polskim w stosunku do Z. S. R. R. Dzieje się tak dlatego, że są jeszcze w Polsce ośrodki, do których działalność Towarzystwa nie dosięgła, gdzie przyjaciele Związku Radzieckiego nie mieli możliwości wstąpienia w szeregi Towarzystwa.

Tegoroczny „Miesiąc Przyjaźni“ przyczynił się wnień do zmiany tego stanu rzeczy. Powszechność Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej musi odpowiadać powszechności uczuć przyjaźni dla Związku Radzieckiego. Rady narodowe powinny się zainteresować pracą Towarzystwa na ich terenie, powinny otoczyć miejscowe organizacje Towarzystwa opieką, spowodować powołanie do życia tam, gdzie ich nie ma, lub gdzie na skutek braku opieki uległy rozwiązaniu. Opieka nad Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Radzieckiej powinna się stać jednym z zaszczytnych obowiązków terenowych rad narodowych.

J. STAROŚCIAK

Znaczenie planu pracy rad narodowych

W wielu wypadkach tak dotychczas była organizowana praca gminy, że obliczenia, plany i zestawienia sporządzano tylko dla tych spraw, gdzie wchodziły w grę pieniądze. Tylko dla pieniędzy sporządzano budżet. Nie robiono „budżetu siły ludzkiej“ — nie robiono planu pracy społecznej. A przecież gmina, a w szczególności gminna rada narodowa tak, jak dysponuje ściśle obliczoną ilością pieniędzy na potrzeby gminy, tak też poza pieniędzmi dysponuje „siłą społeczną“ gminy. Oczywiście, że akcje społeczne muszą się wzajemnie dopełniać z gospodarką finansową, ale gdyby te sprawy oddzielić — to niewiadomo, czy wyniki niefinansowej pracy gminy nie byłyby większe od tych osiągnięć, gdzie środkiem działania był pieniądź.

Niewątpliwie kontrola społeczna, walcząc z nieuczciwie wykonywaną pomocą sąsiedzka, więcej przyniesie w efekcie pożytku społecznego niż dokupiony koń z budżetu gminy niewątpliwie komisja rolna, sprawdzając prawidłowość organizacji pracy szarwarkowej na meliorację, więcej przyniesie pożytku, niż gdyby gmina zapłaciła z własnych funduszy za przekopanie 10 czy 20 metrów rowu odwadniającego.

Wprawdzie można mieć osiągnięcia i przy pracach dorywczych; niemniej wielostronność zagadnień prowadzonych przez rady narodowe, konieczność pełnego ich wykonania i troska o niemarnowanie cennego czasu ludzkiego zmuszają do porzucenia systemu pracy dorywczego, przypadkowego i przejścia na system pracy planowej. Zmuszają do ułożenia rocznego planu pracy rady narodowej i jej organów w podony sposób, jak dotychczas układało się budżet tylko dla spraw gospodarki i finansów gminy.

Obecny moment, gdy gminy mają już uchwalone preliminarze swoich budżetów finansowych, gdy mają już doświadczenie w wykonywaniu swoich zamierzeń za rok 1949, jest momentem szczególnie sprzyjającym do ukłaniania planów pracy na rok 1950.

Ułożenie takiego planu będzie miało i tę zaletę, że przyczyni się do jasnego sprecyzowania tych celów, które mogą być przez radę gminną osiągnięte w r. 1950, co z kolei ustrzeże radę od traktowania swej pracy jako pracy opartej o mechanizm automatycznie kręcącego się kółka, że pozwoli radzie narodowej otrząsnąć się z pozycji biernego wykonawcy przypadkowo nasuwają-

cych się zagadnień, pozwalając jej stać się czynnym elementem w życiu społecznym gminy.

Na przykładzie szarwarku widzimy, jak wiele gmina może osiągnąć, gdy zmobilizuje się w terenie ludzi dla wykonania pracy, co pozwala na zaoszczędzenie środków finansowych na inne cele gminy.

Ułożony plan pracy pozwoli samej radzie na prawidłową ocenę własnej pracy, pozwoli stwierdzić, co rada zdolna jest zrobić dla swego terenu w określonym czasokresie.

Plan przedstawiony mieszkańcom gminy czy to na zebraniach sprawozdawczych rady, czy to na specjalnie zorganizowanych publicznych posiedzeniach, pozwoli mieszkańcom gminy zrozumieć sens pracy gminnej rady narodowej, a przez to i wciągnąć mieszkańców gminy do współdziałania w wykonywaniu zadań gminnej rady narodowej i pozwoli mieszkańcom gminy na kontrolę pracy ich własnej rady narodowej.

Jaki zakres winien mieć plan pracy gminnej rady narodowej?

Winien on obejmować wszystkie te cele, które gminna rada narodowa zamierza osiągnąć w roku przyszłym.

O tym decyduje sama rada. Ale żeby mieć jakiś wzór, można przyjąć sposób uchwalania tego planu taki, jaki stosuje się przy uchwalaniu budżetu finansowego.

Jaki winien być porządek uchwalania tego planu?

Plan taki powinien również być opracowany przez komisję, podzielony na działy pracy i zagadnienia, konieczne jest jednak, aby w planie tym były daty wykonania określonych czynności i podane nazwisko osoby odpowiedzialnej za wykonanie całości planu na danym odcinku, jak i poszczególnych czynności niezbędnych dla zrealizowania określonego zadania.

Ustalenie dat wykonania poszczególnych zadań i osób za ich wykonanie odpowiedzialnych jest warunkiem osiągnięcia tzw. konkretności planu, będącej podstawowym sprawdzianem jego prawidłowości. Plan, będący zbiorem ogólników, nie jest planem.

To powiązanie planu z datami pozwoli na stałą kontrolę jego wykonywania. Na każdej budowie takie powiązanie zadań z datami technicy budowlani nazywają harmonogramem pracy. Taki harmonogram powinna ułożyć sobie rada narodowa, której praca jest też bu-

dową. Plan pracy ułatwi pracę prezydium i da gwarancję, że zamierzona na rok 1950 budowa będzie wykonana.

Jak ma być układana treść planu? Plan rady narodowej musi być realny. Temu jednak „budżetowi“ jeszcze bardziej niż budżetowi finansowemu zagraża niedocenywanie strony „dochodów“ — „dochodów pracy“, wynikającej z prawidłowej pracy komisji rady, ze współpracy komisji z organizacjami masowymi, fachowymi itd. To niedocenywanie rezerwuaru pracy powoduje osłabienie aktywności rady i jest zjawiskiem szczególnie groźnym i rozpowszechnionym na tych terenach, które dotychczas nosiły nazwę terenów zaniedbanych. Ta słaba aktywność rady ujemna jest dlatego, że brak aktywności gminy, niechęć do walki o podniesienie gospodarcze i kulturalne „własnego podwórka“ gminy, niesłuszne bagatelizowanie spraw drobnych, niesłuszne bagatelizowanie własnych sił, niesłuszna obawa przed własną inicjatywą są przyczyną osłabienia

rozwoju terenu gminy. Plan pracy gminnej rady narodowej, budżet pracy gminy oparty o założenie jak najszerzego wciągnięcia obywateli do pracy dla wspólnego dobra, o założenie aktywizacji gromad na płaszczyźnie konkretnych, zrozumiałych i bliskich im celów stać się może i powinien tą siłą, która ruszy z miejsca sprawę poprawy warunków bytu w gminie i gromadzie.

Omawiamy plan pracy gminnej rady narodowej, ale jasne jest, że podobny tryb pracy będzie odnosił się i do rady narodowej miasta i miasteczka i do powiatowej rady narodowej, z tym, że wyższa rada narodowa nie tylko musi układać plan „własny“, ale i troszczyć się o to, aby plany poszczególnych gmin nie były ze sobą sprzeczne, aby wszystkie te plany miały wspólną linię. W tym zakresie rada wyższa winna być dla niższych rad pomocnikiem, instruktorem, doradcą w pracy i nie ograniczać się do roli biernego kontrolera.

T. HATTOWSKI

Przygotowanie planu pracy w gminnej radzie narodowej

(Artykuł dyskusyjny)

Każdy dobry gospodarz, dbający o należyty ład, porządek i rozwój swej gospodarki, powinien pracować planowo — to znaczy, że musi on już z góry mieć ustalone, co ma w danym roku wykonać, w jaki sposób i kiedy.

Gminna rada narodowa jako gospodarz gminy musi również do wykonania swoich obowiązków podejść planowo. Uchwaliła ona już jeden plan — jest nim budżet gminy, a więc plan finansowy. Wskazuje on zarządowi gminy, jakie sumy i na co wolno w danym roku wydatkować.

Jednak na tym praca gminnej rady narodowej się nie kończy. Ma ona do spełnienia i inne zadania, również bardzo ważne. Po uchwaleniu budżetu powinna ona ustalić, w jaki sposób będzie przeprowadzana kontrola jego wykonania. Do obowiązków rady należy również wykonywanie kontroli nad działalnością władz i innych organów znajdujących się na jej terenie, a więc powinna ona przewidzieć kiedy, jak i kto ma to wykonać. Rada narodowa powinna szczególną troską otoczyć człowieka pracy, robotnika rolnego, chłopca małego i średniorolnego, musi dbać, by należycie przeprowadzono siew i żniwa. Zdrowie ludności, oświata, podnoszenie poziomu gospodarczego i kulturalnego wsi — to również sprawy, którymi interesuje się rada, a które tylko w części finansowej są odzwierciedlone w budżecie.

A obchód Święta Niepodległości, odbudowa Warszawy, a tydzień oświaty, zdrowia i inne akcje masowe, w których powinna brać udział cała gmina, czy nimi nie musi zainteresować się gminna rada narodowa? Czy nie powinna ona z góry przewidzieć, kto, kiedy, i w jaki sposób zajmie się tymi sprawami?

Pracy jest bardzo dużo. Pracy jest tak dużo, że gminna rada narodowa powinna po prostu ułożyć spis prac, którymi zajmie się w danym roku. Ten spis spraw, uzupełniony danymi, kto i kiedy jaką czynność ma wykonać, nazywa się **p l a n e m p r a c y**.

Gminna rada narodowa opracowuje dwa rodzaje planów pracy. Jeden — uchwalony na cały rok, nazywa się planem pracy **r o c z n y m**. Jest to plan bardzo ogólny, podzielony na cztery kwartały i wskazuje on tylko, jakimi zagadnieniami w poszczególnym kwartale będzie się zajmować gminna rada narodowa.

Planem bardziej szczegółowym, opracowanym na podstawie tego ogólnego planu rocznego, jest plan pracy **k w a r t a l n y**, uchwalony przez radę przed początkiem każdego kwartału. Z tego planu już wynika, jakimi konkretnymi sprawami zajmie się w poszczególnych kwartałach gminna rada narodowa, a więc jej plenum, prezydium lub komisje. Z tego planu również wynika, kiedy te sprawy będą wykonywane, jak będą wykonane i kto za ich wykonanie ponosi odpowiedzialność.

1. PLAN PRACY ROCZNY

Plan pracy roczny jest planem bardzo ogólnym. Jest to zestawienie zagadnień, zdaniem rady ważnych, jakimi winna się ona zająć w ciągu roku. Zagadnienia te ułożone są według kwartałów.

Poniżej podaję wzór rubryk oraz ich objaśnienia, jakie winien posiadać plan pracy roczny gminnej rady narodowej.

Współpraca naukowa i kulturalna z ZSRR — dźwignią postępu!

Plan pracy Gminnej Rady Narodowej w
na rok uchwalony na posiedzeniu rady
dnia roku (uchwała Nr)

Kwar- tal-	Zaplanowano	Wyko- nana	Uwagi
1	2	3	4
I	Kontrola wykon. budżetu za rok poprzedni	tak	
	Drogi gminne — szarwark	tak	
	Przygotowanie do siewów wiosennych	tak	w następnym roku sprawę tę przenieść na luty

W rubryce 1. należy wpisać kolejne numery poszczególnych kwartałów — a więc I, II, III, IV, pozostawiając między nimi tak duże odstępy, aby zmieściła się w nich treść, która będzie pisana w rubryce 2.

W rubryce 2. dla każdego kwartału wpisuje się najważniejsze zagadnienia, które w danym kwartale będą przedmiotem prac rady lub jej organów (powyżej podano tylko przykładowo kilka takich zagadnień).

W rubryce 3. zaznacza się wyrazem „tak” lub „nie”, czy dane zagadnienie było opracowywane przez radę. Rubrykę tę wypełnia się dopiero po upływie kwartału.

W rubryce 4. pisze się ewentualne powody niewykonania planu lub uwagi, któreby mogły być wskazówką dla lepszego ułożenia planu pracy w przyszłym roku.

Zanim rada poweźmie uchwałę co do planu pracy, sprawa ta musi być dokładnie przedyskutowana na posiedzeniu prezydium. Uchwała w tej sprawie winna być podjęta nie później jak w grudniu, roku poprzedzającego rok, którego plan dotyczy. Plan ten może być również wniesiony na obrady bezpośrednio po zatwierdzeniu budżetu gminy. Jest to celowe z tego względu, że w wielu wypadkach poszczególne punkty planu pracy dotyczą spraw, których wykonanie przewiduje budżet.

2. PLAN PRACY KWARTALNY

Plan pracy kwartalny jest planem bardziej szczegółowym. Jest to po prostu rozpracowanie zagadnień, przewidzianych na dany kwartał planem rocznym. Plan kwartalny dzieli się na odcinki miesięczne i podaje on ważniejsze sprawy jakimi w poszczególnym miesiącu ma zająć się plenum, prezydium i komisje. O ile np. w planie rocznym na I kwartał między innymi jest napisane „Przygotowanie do siewów wiosennych” — w planie kwartalnym na luty można rozbić to zagadnienie na poszczególne sprawy, a mianowicie: plenum wysłucha sprawozdania kierownika ośrodka maszynowego z gotowości traktorów do orki, prezydium zajmie się opracowaniem zasad pomocy sąsiedzkiej, komisja rolna zbada stan prac melioracyjnych, jakie wykonano w zeszłym roku, komisja kontroli przeprowadzi kontrolę rozdziału zboża i nasion przeznaczonych na siew.

Widzimy z tego, że w oparciu o plan roczny powstają trzy plany bardziej szczegółowe, a mianowicie: jeden dla prac plenum rady (będzie on podstawą dla opracowania porządku obrad na posiedzenia plenarne rady), jeden dla prac prezydium i jeden dla komisji rady.

W tych planach będzie już wskazany i termin wykonania pracy, i nazwisko osoby odpowiedzialnej za jej wykonanie. Plan taki będzie wyglądał następująco:

Plan pracy Gminnej Rady Narodowej w na I kwartał . . . roku, uchwalony na posiedzeniu w dniu roku (uchw. Nr)

Prace plenum rady				
Mie- siąc	Sprawa	Termin posiedze- nia rady	Odpowia- da za wy- konanie	Uwagi
1	2	3	4	5
Sty- czeń				
Luty	Sprawozdanie kierownika ośrodka maszynowego (zwrócić uwagę na stan traktorów, zapas paliwa, przygotowanie obsługi, stawki płacy za orkę)	15. II. godz. 15	ob. Wróbel	Złożono sprawozdanie do prezydium 15. II. br
Mar- zecz				

Podobny do tego będzie plan pracy kwartalny dla prezydium rady. Będzie on wyglądał następująco:

Prace prezydium				
Mie- siąc	Sprawa	Termin wykona- nia	Odpowia- da za wy- konanie	Uwagi
1	2	3	4	5
Sty- czeń				
Luty	Opracować zasady pomocy sąsiedzkiej przy orce wiosennej (zwrócić uwagę na pomoc dla małych i średniorolnych oraz zasady odpłaty)	10. II. br.	ob. Zieliński	Wykona- no dnia 9. II. br.
Mar- zecz				

Na tej samej zasadzie opracowuje się plan pracy kwartalny dla komisji rady. Będzie on wyglądał następująco:

Prace komisji					
Mie- siąc	Sprawa	Ter- min wyko- nania	Odpowia- da za wy- konanie	Naz- wa ko- misji	Uwagi
1	2	3	4	5	6
Sty- czeń					
Luty	Skontrolować rozdział zboża i nasion dla siewu wiosennego (magazyn i sposób rozdziału)	12. II. br.	ob. Kaczor	Kont- roli	Wyko- nana 10. II.
	Zbadać stan robót melioracyjnych wykonanych w ubiegłym roku (czy są konieczne naprawy)	24. II. br.	ob. Księski	Rolna	Nie wykon. (spadł śnieg)
Mar- zecz					

W powyższych podanych wzorach wypełniłem tylko przykładowo i częściowo rubrykę na miesiąc luty. Po-

dobnie należy je wypełniać na inne miesiące kwartału. Zwracam uwagę, że rubryka 3. planu pracy dla plenum rady, dotyczy terminów posiedzeń plenarnych, ponieważ rada, jako plenum pracuje na posiedzeniach. W rubrykach „uwagi“ należy pisać czy wykonano daną sprawę i kiedy oraz powody ewentualnego niewykonania. Wypełnia się te rubryki po upływie danego miesiąca.

Jest celowe, aby do planu pracy była włączona jeszcze jedna rubryka. Nazwijmy ją „środki“. Jest to rubryka, która wskazuje radzie w jaki sposób daną sprawę wykonać — a więc np. jeżeli w rubryce 2 dla planu pracy komisji rolnej jest napisane „Skontrolować rozdział zboża i nasion dla siewu wiosennego“ — rubryce „środki“, która winna być umieszczona tuż po rubryce „sprawa“ należy wpisać „Sprawdzić magazyn (przydatność jego i stan ziarna) przejrzeć listy osób, które dostały ziarno oraz podstawę na jakiej je przydzielono“, Wskazania co do sposobu wykonania danej sprawy mogą być również objęte rubryką „sprawa“.

W gminnych radach narodowych o bardziej rozbudowanej gospodarce oraz radzie bardziej aktywnej poszczególne komisje mogą dla siebie opracować oddzielne plany pracy w oparciu o zasady wskazane powyżej. Te plany jednak muszą być pomiędzy sobą uzgadniane, aby sprawy przewidziane planem jednej komisji nie były przedmiotem prac drugiej komisji. Obowiązek uzgadniania planów ciąży na prezydium.

3. UWAGI KOŃCOWE

Plany pracy, roczny i kwartalny przygotowuje prezydium rady przy współudziale komisji. W tej pracy radom pomaga inspektor rad narodowych, który jest jakby łącznikiem pomiędzy prezydium powiatowej rady a gminną radą narodową.

Przy opracowywaniu planów pracy trzeba mieć na uwadze, aby każdy plan był:

- a) realny — to znaczy, że musi on być tak opracowany, aby był możliwy do wykonania,
- b) zupełny — a więc winien obejmować możliwie wszystkie ważniejsze zagadnienia czy najbardziej konieczne do załatwienia sprawy, dotyczące działalności gminnej rady i jej organów,
- c) jeden — to znaczy, że winien on być jedynym, podstawowym rocznym czy kwartalnym planem dla rady lub jej organów, a wszelkie inne, szczegółowsze plany powinny z niego wypływać.

Należy podkreślić, że za należyte opracowanie planu pracy tak plenum, prezydium jak i komisji odpowiada prezydium rady. Ono jest zarazem tym organem, który uzgadnia plany między sobą i nadzoruje ich wykonanie.

Z wykonania planu pracy przewodniczący rady co najmniej co kwartał złoży sprawozdanie. Omawia on wówczas sposoby wykonania planu, trudności napotykane w jego realizacji oraz, o ile on to robi co kwartał, referuje przed plenum rady plan pracy na następny kwartał.

Gminna rada narodowa musi pamiętać, że plan pracy powinien być wykonany. Jest to zobowiązanie się rady do pracy, a o tym, że takie zobowiązanie istnieje należy radzie przypominać. Byłoby więc celowe, aby kwartalne plany pracy były wywieszane do publicznej wiadomości w lokalu posiedzeń rady. Wówczas można by nawet odpowiednią barwą oznaczać, co z nich zostało wykonane. Wtedy rada będzie miała stale przed oczyma swoje zobowiązania, a więc i w wykonaniu ich byłaby bardziej obowiązkowa.

K. MACKIEWICZ

Nacz. Wydz. Komunik.
Urz. Wojew. w Poznaniu

Budowa dróg gminnych

I. ZNACZENIE DROGI DLA WSI

Województwo poznańskie ma ponad 25.526 km dróg gminnych, z tego 4.120 km t. j. 16% ma nawierzchnię umocnioną, a 21.406 km t. j. 84% są drogami gruntowymi, które w okresach opadów jesiennych, względnie roztopów wiosennych, ogromnie utrudniają, jeżeli nie uniemożliwiają komunikację. Wieś w tych okresach prawie jest odcięta od większych ośrodków.

Porównywanie sieci drogowej w Państwie z układem krwionośnym w organizmie ludzkim jest często stosowane i pozwala na przeprowadzenie trafnej analogii w rozumowaniu.

Jeżeli układ krwionośny w pewnej części organizmu zawodzi i nie doprowadza odżywczych soków, to ta część organizmu zamiera. Podobnie dzieje się w organizmie państwowym. Nie można sobie wyobrazić rozwoju życia gospodarczego bez sieci drogowej. W dzielnicach pozbawionych dróg nie może powstać przemysł. Brak dróg hamuje rozwój kulturalny, bo do takich wiosek rzadko dojeżdża teatr, kino lub urządzenie są inne imprezy rozrywkowe. Wsie takie pozbawione są komunikacji autobusowej, więc wydostanie się

tej ludności do ośrodków kulturalnych jest utrudnione.

Brak dróg wywiera również ujemny wpływ na zdrowotny stan ludności. Wobec niemożliwości szybkiego dojazdu do takiej wsi samochodem, lekarz ma dostęp utrudniony, połączony z dużą stratą czasu, a więc jedzie niechętnie. W nagłych wypadkach ludność ta pozbawiona jest możliwości korzystania z karettek pogotowia.

W nr. 18—1948 r. pisma „Rada Narodowa“ inż. Gordziałkowski udowodnił jak dużo traci rolnik, który pozbawiony jest dróg umocnionych. Jeżeli jednak traci rolnik, to traci również i Państwo.

Przykładów takich można byłoby mnożyć w nieskończoność, zresztą wszystkim są one znane i świadczą o ogromnym upośledzeniu wsi, nie posiadających dobrej komunikacji drogowej.

II. MOŻLIWOŚCI BUDOWY DRÓG

Świadomość upośledzenia z powodu braku dróg jest duża na wsi. Konieczność budowy i chęć ponoszenia nawet dużych ciężarów, związanych z budową dróg

znajduje zrozumienie w społeczeństwie wiejskim, lecz zadania te przerastają niejednokrotnie możliwości gmin.

Budowa każdej drogi wymaga dostarczenia materiałów, robocizny kwalifikowanej i niekwalifikowanej.

Koszt materiałów wynosi około 70% ogólnych kosztów budowy, robocizna kwalifikowana około 10% i niekwalifikowana około 20%.

Gminy, na terenie których znajduje się materiał kamienny i żwirek, znajdują się w bardzo korzystnej sytuacji, ponieważ materiał kamienny, jak również robocizna niekwalifikowana może być dostarczona świadczeniami w naturze, co stanowi $70\% + 20\% = 90\%$ kosztów budowy i tylko 10% kosztów na robociznę kwalifikowaną gmina musi pokryć w gotówce.

Inaczej przedstawia się sprawa w gminach, które pozbawione są materiałów kamiennych w terenie, które muszą ten kamień sprowadzić. Wówczas gmina musi za materiał kamienny i za transport kolejowy zapłacić gotówką około 50% kosztów budowy i tylko przewieźć materiał ze stacji kolejowej na drogą może świadczeniami w naturze, około 20% kosztów budowy. W tym wypadku gmina musi mieć gotówkę na kupno materiałów kamiennych i na robociznę kwalifikowaną t. j. około 60% kosztów budowy, natomiast przewóz materiałów kamiennych i robociznę niekwalifikowaną $20\% + 20\% = 40\%$ może pokryć świadczeniami w naturze. Są to dane orientacyjne, zmieniające się i uzależnione od odległości transportu kamienia od stacji na drogi, jak również od tego, z jakiego źródła i z jakiej odległości materiał kamienny będzie dostarczony. W każdym razie możemy podać orientacyjne obliczenia.

Koszt 1 km nawierzchni tłuczniowej na podkładzie kamiennym o szerokości jezdni 3 m, wynosi około 3 milionów złotych.

Gmina, mająca materiał kamienny na swym terenie musi mieć tylko 10% od tej sumy t. j. około 300.000 zł na robociznę kwalifikowaną i wówczas może z łatwością wykonać budowę 1 km drogi.

Gmina pozbawiona materiałów kamiennych na swym terenie, musi mieć gotówkę na zakup kamienia, na opłacenie transportu kolejowego i robociznę kwalifikowaną t. j. $50\% + 10\% = 60\%$, t. j. około 1.800.000 zł.

W tych warunkach wykonanie budowy 1 km drogi dla gminy jest zadaniem dość trudnym.

Poznańskie na ogół jest pozbawione kamienia narzutowego i duża ilość gmin, chcąc budować drogi, musi sprowadzać materiał kamienny.

Budowa mostów wymaga zazwyczaj dużych wydatków gotówkowych na pomiary, badania gruntów, wykonanie projektu, analizy cen, kosztorysu, zakup materiałów i robociznę kwalifikowaną i tylko stosunkowo nieznaczna część kosztów, około 20%, stanowiąca koszty robocizny niekwalifikowanej może być pokryta świadczeniami w naturze.

III. METODY REALIZACJI

Zrozumienie potrzeb drogowych w społeczeństwie jest tak duże, że niejednokrotnie gromady same uchwalają roboty drogowe, nie ujęte w żadnych preliminarzach, jako odruch powstały z inicjatywy mądrzejszych obywateli, mających posłuch i umiejących kierować robotą. Wówczas ludność nawozi materiał

kamienny, którym zasypuje się wgłębienia na drodze, względnie kopie się rowy dla osuszenia zawilgoconych odcinków lub nawozi się żwir na nawierzchnię brukowaną, dla wypełnienia spoin pomiędzy kamieniami.

Są to objawy dodatnie, dające duże korzyści i niewątpliwie będą podejmowane przez ludność jako odruchy dobrowolne jeszcze częściej, jeżeli energia ludzka będzie wykorzystana racjonalnie, jeżeli ludność zauważy znaczną poprawę stanu drogi, przy której pracowała.

Oprócz wykorzystywania ogromnych rezerw ludzkich, znajdujących się na wsi w sposób opisany wyżej, musimy jednak gospodarce drogową gminną oprzeć na planowym działaniu, dalekim od przypadkowości, musimy opracować długofalowe programy, ustalić cele, które powinniśmy zrealizować w ustalonym okresie.

IV. PRZYGOTOWANIE PLANU

Długofalowe plany dla gmin winny być ustalone przez Powiatowy Zarząd Drogowy, przy ścisłej współpracy z Komisją Drogową i powiatową radą narodową na podstawie uchwał rad gminnych, które winny występować z jak największą inicjatywą i przedstawić opracowany przez siebie plan.

Powiatowy Zarząd Drogowy winien ustalić zgrubsza koszt budowy jednego kilometra dla każdej gminy i znając źródła materiałów kamiennych, obliczyć dla poszczególnych gmin koszty gotówkowe i świadczenia w naturze potrzebne do realizacji budowy.

Przygotowując program robót drogowych w gminach, Powiatowy Zarząd Drogowy znając możliwości finansowe gmin, przedstawi powiatowej radzie narodowej realny plan gospodarki, ustalając, które gminy wymagają pomocy z zewnątrz. Subwencje powinny być przydzielane przede wszystkim tym gminom, które nie mają kamienia narzutowego, przy czym subwencje należałoby przyznawać tylko na zakup materiałów kamiennych.

Po ustaleniu planu należy przystąpić do przygotowania wymaganej przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego dokumentacji technicznej t. j. do przeprowadzenia pomiarów dla każdej drogi, przewidzianej w planie budowy, do zbadania gruntów, do wykonania projektu budowy, opracowania analizy cen i kosztorysu.

Po sprawdzeniu tak opracowanego projektu drogi, można ostatecznie sprecyzować koszty budowy i ustalić jaka część tych kosztów musi znaleźć pokrycie w gotówce, a jaka w drodze świadczeń w naturze.

Te materiały dopiero pozwolą gminie ułożyć realny plan robót drogowych.

V. USTALENIE POTRZEBNYCH ŚWIADCZEŃ W NATURZE

Opracowany projekt z wykazem ilości robót pozwoli ustalić, jaka ilość dniówek pieszych i konnych potrzebna jest do jego realizacji. Dla ekonomicznego i racjonalnego wykorzystania świadczeń, należy opracować stawki akordowe, ustalające za jakie czynności i za jaką ilość tych czynności będzie zaliczana dniówka piesza, względnie dniówka konna, np. że za wyko-

panie 2 m³ ziemi, względnie przetłuczenie 0,75 m³ kamienia na tłuczeń będzie zaliczona dniówka pieszka, względnie za zwiezenie ze stacji na odległość np. 5 km — 6 ton kamienia będzie zaliczona dniówka konna. Wykaz taki powinien obejmować wszystkie czynności, jakie przewiduje projekt budowy drogi.

Po opracowaniu takiego wykazu można będzie ściśle obliczyć, jakie ilości świadczeń w naturze potrzebne są do realizacji budowy.

VI. ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU

Projekt i kosztorys pozwoli również na ustalenie kosztów gotówkowych, związanych z realizacją budowy, a więc na zakup materiałów, na robocizną kwalifikowaną i na kierownictwo techniczne.

Gmina winna ustalić możliwości pokrycia wydatków. Jeżeli budżetu zrównoważyć nie może z własnych środków, powinna upewnić się, czy dostanie subwencji i tylko po zrównoważeniu budżetu w dziele wydatków i dochodów i zatwierdzeniu budżetu, może gmina przystępować do realizacji budowy.

VII. WYMIAR SZARWARKU

Gmina winna również przygotować wymiar szarwarku dla obowiązanych do świadczeń w naturze, zawiadomić zobowiązanego o wymiarze, wezwać do odrobienia szarwarku, odkontować wykonanie na podstawie wykazów nadsyłanych z budowy, które są dokumentem dla świadczeń w naturze, takim samym, jakim jest rachunek lub lista płacy dla wydatków gotówkowych. Dokumenty wystawione przez dozorcę robót winny być przechowywane z taką samą pieczołowitością, jak dokumenty kasowe i bez takiego dokumentu nie może być zaliczone odrobienie szarwarku drogowego.

Dalej gmina powinna sporządzić wykaz tych, którzy mimo wezwań, nie stawili się do pracy i wszcząć kroki egzekucyjne.

VIII. OBSADA W GMINIE

Całe określone wyżej postępowanie wymaga czynności administracyjnych i technicznych. Do czynności administracyjnych należy wymiar świadczeń, odkontowanie na podstawie wykazu sporządzonego przez dozorcę robót i egzekucja. Ponadto administracja winna sporządzać wykazy dotyczące budżetu drogowego gotówkowego i szarwarkowego, dawać miesięczne, kwartalne i roczne sprawozdania z wykonania planu gotówkowego i szarwarkowego, prowadzić ewidencję materiałów i inwentarza itp.

Dział techniczny w gminie winien przeprowadzić kilometrowanie dróg, przez ustawienie znaków kilometrowych, bez których planowa gospodarka jest utrudniona; po przekilometrowaniu dróg należy sporządzić ścisłą ewidencję dróg gminnych, mostów i przepustów. Obręcz ewidencji winny być wykonane szkice istniejących mostów i przepustów. Do obowiązków technika gminnego, działającego pod kierownictwem i według wskazówek Pow. Zarządu Drogowego, należy opracowywanie programów robót wspólnie z gminną komisją drogową, wykonywanie pomiarów, analizy cen i kosztorysów, zakup materiałów i inwentarza, kontrola stanu dróg i mostów, przygotowanie ochrony

mostów przed pochodem lodów, wiosną walka z przełomami na drogach, w lecie ogólny nadzór nad robotami. Jeżeli będzie kilka budowli, na każdej budowie musi być stały dozorca robót, a jeżeli w gminie będzie tylko jedna budowa, wówczas technik musi kierować osobiście daną robotą, dozorując ją od rana do wieczora.

Ponieważ drogi wymagają pieczołowitej opieki, należałoby przewidzieć dróżników na drogach umocnionych: jednego na 10 km i na drogach nieumocnionych jednego na 20 — 25 km.

IX. CZY GMINA MOŻE SOBIE POZWOLIĆ NA TAKIE WYDATKI

Powodzenie każdej sprawy zależy od organizacji. Najlepsze wojsko nie wygra bitwy, jeżeli nie będzie miało dowódcy i sztabu. Tak samo i zagadnienie dróg gminnych będzie zagadnieniem nierozwiązanym, jeżeli organizacja tej gospodarki nie będzie przemyślana i ustalona.

Zrozumiałym jest, że tak krawiec kraje, jak mu materiału staje i dlatego nie uszyje ubrania, jeżeli mu zabraknie materiału. Naszym obowiązkiem jest stworzyć wzorcowe schematy, do realizacji których winniśmy dążyć.

Gospodarka drogowa wymaga dużych sum. Z wpływów normalnych gmina nie będzie w stanie nigdy pokryć wymaganych wydatków, zwłaszcza w tym wypadku, jeżeli musi kamień zakupić.

Tym gminom muszą być przyznawane dotacje.

Należałoby również uregulować sprawę opłat zastępczych. Wpływy z tego źródła winny iść na pokrycie wydatków drogowych. Wiemy, że wielu podatników wpłaca równowartość w gotówce, między innymi majątki, lasy państwowe i nawet indywidualni podatnicy. Wpływy z tego źródła winny być używane na cele drogowe.

X. STAN DOTYCHCZASOWY

Stan dotychczasowy można określić jako płynny. Do tej pory nie posiadamy dokładnie pomierzonej i sprecyzowanej sieci dróg gminnych i niejedna gmina nie wie ściśle ile kilometrów dróg posiada. Bywa tak, że szarwark odkontowuje się przez sołtysa, który nie posiada żadnych dokumentów, stwierdzających na co ten szarwark został użyty. Szarwark ustalony na drogi bywa używany na cele nie drogowe i później wykazywany jako zużyty na drogi. Ilość wykazywanego zużytego szarwarku nie znajduje często żadnego uzasadnienia w wykonanych robotach.

Ten stan da się zmienić, jeżeli gminy będą miały obsadę dostosowaną do zleconych zadań i jeżeli wydział powiatowy i komisje drogowe rozłożą swoją opiekę i pomogą gminom wybrnąć z tych trudności jakie one mają do pokonania. Wszystkie trudności musimy pokonać, bo musimy wiec naszą uzbroić w sieć dróg umocnionych.

A ponieważ najwyższe czynniki w Państwie z Prezydentem R. P. na czele żywo interesują się tym zagadnieniem, niewątpliwie sprawa ta będzie również wygrana.

JERZY ŻAKIEWICZ

Ulgi i zwolnienia od czynszu i opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej

Już ponad rok czasu obowiązuje dekret z dnia 28.VII.1948 r. o najmie lokali (Dz. U. R. P. nr 36, poz. 259). Od dnia wejścia w życie tego dekretu zostało wydanych na jego podstawie szereg rozporządzeń i zarządzeń, które bardziej szczegółowo normowały jego postanowienia, bądź też dopiero wprowadzały je w życie. Każdy z tych aktów miał przeważnie doniosłe znaczenie, gdyż chodziło o unormowanie bardzo ważnej sprawy stosunków prawnych dla szerokiej rzeszy ludności, jakimi są warunki najmu lokali mieszkalnych i użytkowych. Szczególnie żywością jednak sprawą, bardzo interesującą najemców, jak i najmodawców, było uregulowanie sprawy zwolnień i ulg od czynszów i opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, ustalonych w dekreście o najmie lokali.

Obecnie celowe jest dokonanie systematycznego przeglądu przepisów, które od czasu wejścia w życie dekretu o najmie lokali przyznawały różnym kategoriom najemców lokali mieszkalnych ulgi w czynszach, bądź też zwalniały pewne kategorie posiadaczy nieruchomości od opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Należy nadmienić, że według pierwotnie obowiązującego tekstu dekretu o najmie lokali, zawartego w nr. 36 Dz. U. R. P. z dnia 3.VIII.1948 r., podstawą prawną dla przyznawania ulg w czynszach za lokale mieszkalne stanowiły przepisy art. 3 ust. 3) i art. 4 ust. 2).

Pierwszy z tych przepisów upoważnia Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, mocą których może ustalić, jakie kategorie najemców spośród tych, które nie opłacają podatku obrotowego, poza wymienionymi w dekreście, będą mogły opłacać czynsze w wysokości obowiązującej w sierpniu 1948 r.

Drugi z wymienionych przepisów upoważnił Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, mocą których czynsz za lokale mieszkalne dla różnych grup najemców może być obniżony do połowy wysokości nowych stawek.

Ustawą z dnia 9 marca 1949 r., nowelizującą dekret o najmie lokali (Dz. U. R. P. nr 18, poz. 114), uprawnień Rady Ministrów zostały rozszerzone w tym kierunku, że może przyznawać ulgi w opłacie czynszu różnym kategoriom najemców, niezależnie od tego, czy opłacają podatek obrotowy.

W związku z powyższym, przy wykorzystaniu szerzej podstawy prawnej tej ostatniej ustawy, zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1949 r. o zmianie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r. w sprawie zwolnień i ulg w opłacie czynszu za najem lokali mieszkalnych oraz zwolnień od wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej (Dz. U. R. P. nr 42/49, poz. 313, rozporządzenie nowelizowane nr 49/48, poz. 374).

Oba wymienione rozporządzenia Rady Ministrów zawierają podstawowe przepisy w zakresie ulg i zwol-

nień od czynszu i opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Zanim jednak nastąpi ich omówienie dla wyczerpania całości zagadnień należy przypomnieć, kto korzysta z uprawnienia opłacania czynszu w wysokości sprzed dnia wejścia w życie dekretu o najmie lokali na podstawie przepisów w nim już zawartych.

Są to następujące kategorie najemców:

1) pracownicy państwowi i samorządowi oraz wszystkie inne osoby, których główną podstawą utrzymania jest stosunek pracy najemnej,

2) osoby, których główną podstawą utrzymania jest zawodowa twórczość albo działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka lub publicystyczna,

3) osoby pobierające zaopatrzenie lub rentę z funduszy Państwa, związków samorządu terytorialnego lub zakładów ubezpieczeń społecznych, albo utrzymywane ze środków opieki społecznej,

4) pracownicy, pozostający czasowo bez pracy, zarejestrowani w Urzędach Zatrudnienia, jako poszukujący pracy.

Osoby te są uprawnione do opłacania czynszu w wysokości sprzed dnia 1 września 1948 r., o ile nie są równocześnie podatnikami podatku obrotowego.

Od tej ostatniej zasady wprowadził wyjątki dekret z dnia 25 października 1948 r. (Dz. U. R. P. nr 50, poz. 383), który ustalił, że pracownicy państwowi lub samorządowi będą płacili czynsz w wysokości sprzed dnia 1 września 1949 r. nawet wówczas, gdy stają się płatnikami podatku obrotowego, jeżeli to następuje z tytułu:

1) pełnienia obowiązków w publicznej służbie wymiaru sprawiedliwości (np. biegli sądowi),

2) umów o dzieło, zawartych za zgodą władzy przełożonej z władzą państwową lub samorządową albo z przedsiębiorstwem państwowym lub samorządowym w zakresie specjalności, do jakich dany pracownik posiada fachowe przygotowanie.

Wreszcie w samym dekreście zostały zawarte przepisy, które ustalają czynsz w połowie podwyższonych stawek dla członków spółdzielni pracy określonych w trybie wskazanym przez rozporządzenie Rady Ministrów oraz dla rzemieślników, którzy zatrudniają w swoim zakładzie rzemieślniczym jednego członka rodziny i jednego pracownika najemnego, a jeśli chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze — najwyżej jednego członka rodziny.

Wyżej powołane rozporządzenia Rady Ministrów ustaliły następujące zasady co do stosowania ulg w opłacie czynszu i zwolnień od opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Płacąc czynsz za lokale mieszkalne w wysokości sprzed dnia 1 września 1948 następujące kategorie najemców poza wyżej wymienionymi, określonymi w samym dekreście o najmie lokali:

1) posłowie na Sejm.

2) członkowie prezydiów rad narodowych, którym przysługuje stałe uposażenie z tytułu pełnionych funkcji,

3) osoby które, pobierając naukę w szkołach wszelkich typów i stopni, utrzymują się ze stypendiów, bądź pozostają na wyłącznym utrzymaniu osób, których głównym źródłem utrzymania jest praca najemna, zawodowa działalność oświatowa lub artystyczna itp. lub zaopatrzenie emerytalne, bądź też osób — opłacających podatek gruntowy od przychodu rocznego nie przekraczającego 60 q żyta,

4) uczniowie zatrudnieni w zakładach przemysłowych i rzemieślniczych na podstawie pisemnej umowy o naukę, zarejestrowanej w trybie prawem przewidzianym,

5) osoby uznane przez lekarza urzędowego za trwale niezdolne do pracy z powodu podeszłego wieku lub choroby, nie posiadające przy tym gospodarstwa rolnego ani innych źródeł utrzymania, podlegających podatkowi dochodowemu.

Osoby, wymienione pod punktami: 3), 4) i 5) korzystają ze zwolnień od czynszu w stosunku do jednej najmowanej izby,

6) członkowie spółdzielni pracy, objęci wykazem przez odpowiednią władzę naczelną na podstawie wniosków właściwej centrali spółdzielczej przedstawionych przez Centralny Związek Spółdzielczy; wykazy te będą ogłaszane we właściwym dzienniku wojewódzkim,

7) rybacy morscy, biorący bezpośredni udział w połowach i rybacy śródlądowi, których główną podstawą utrzymania jest wynagrodzenie przy połowach polegające na udziale w wyniku połowu,

8) członkowie portowych zrzeszeń pracy, objęci wykazami właściwej władzy portowej,

9) rolnicy opłacający podatek gruntowy od przychodu rocznego nie przekraczającego 80 q żyta, którzy wskutek działań wojennych lub zdarzenia żywiołowego utracili własne budynki mieszkalne i zajmują lokale mieszkalne dla siebie i swoich rodzin,

10) rzemieślnicy uprawnieni do zaopatrzenia lub renty z funduszków Państwa, samorządu lub ubezpieczeń społecznych, zatrudniający nie więcej, niż jednego pracownika,

11) sprzedawcy prasy, których główną podstawą utrzymania stanowi sprzedaż gazet i książek w kioskach, nie prowadzący w tychże kioskach sprzedaży innych artykułów,

12) osoby, których główną podstawą utrzymania są doraźne posługi domowe (sprzątanie, mycie podłóg, pranie itp.),

Dla udowodnienia podstawy do ulgi z tego tytułu wymagane jest zaświadczenie komitetu blokowego lub domowego, a w braku takich komitetów — zaświadczenie administratora domu,

13) lekarze, dentyści, technicy dentyści, felczerzy, położne i pielęgniarki (pielęgniarki) — wszyscy wymienieni będący podatnikami podatku obrotowego, o ile są zatrudnieni w zakładach społecznych służby zdrowia, opieki społecznej, ubezpieczeń społecznych w pełnym wymiarze godzin, ustalonych w ustawie z dnia 21 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia (Dz. U. R. P. nr 55, poz. 434),

14) wymienieni pod punktem 13) oraz lekarze weterynarii, jeżeli są zatrudnieni w urzędach państwowych i samorządowych, w przedsiębiorstwach i zakładach państwowych i samorządowych — w rozmiarze co najmniej 42 godzin tygodniowo.

Dotychczas wyliczone kategorie najemców mają charakter najbardziej ogólny — korzystają one ze zwolnień w płaceniu czynszu bez ograniczenia w czasie oraz niezależnie od miejsca zamieszkania.

Ponadto należy wskazać na następującą grupę osób, korzystających w takim samym zakresie ze zwolnienia co do wysokości czynszu, a więc uprawnionych do płacenia czynszu w wysokości sprzed dnia 1 września 1948 r., lecz w zależności od miejsca zamieszkania:

1) zamieszkali na terenie gmin wiejskich z wyłączeniem gmin o charakterze miejskim:

a) rzemieślnicy, jeżeli zatrudniają w swoim zakładzie nie więcej, niż jednego członka rodziny,

b) położne i pielęgniarki (pielęgniarki), będące podatnikami podatku obrotowego,

c) lekarze, dentyści, uprawnieni technicy dentyści, technicy dentyści i felczerzy — wszyscy wymienieni będący podatnikami podatku obrotowego, jeżeli są zatrudnieni w szpitalach lub ośrodkach zdrowia, ubezpieczalniach społecznych lub instytucjach, prowadzących lecznictwo zorganizowane — niezależnie od czasu zatrudnienia,

d) lekarze weterynarii, będący podatnikami podatku obrotowego, o ile są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w rzeźniach gminnych lub lecznicach dla zwierząt.

2) osiedlający się na obszarze Ziemi Odzyskanych w ciągu jednego roku od rozpoczęcia tam działalności zawodowej:

a) rzemieślnicy, zatrudniający w swoich zakładach poza członkami rodziny, nie więcej, niż dwóch pracowników najemnych,

b) położne i pielęgniarki (pielęgniarki) będący weterynarii, felczerzy, położne i pielęgniarki (pielęgniarki), którzy nie korzystają z ulg związanych z zatrudnieniem w wymienionych wyżej zakładach i instytucjach oraz w pełnym ustawowo ustalonym wymiarze godzin.

Wreszcie z takiej samej ulgi w opłacaniu czynszu, jak dotychczas wyliczone grupy najemców, korzysta Skarb Państwa, o ile opłaca czynsz od lokali mieszkalnych, zajętych na cele zakwaterowania osób wojskowych i funkcjonariuszy cywilnych w administracji wojskowej oraz żołnierzy i funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa, jeżeli wymienione osoby opłacałyby czynsz w wysokości sprzed dnia 1 września 1948 r.

Wszystkie wyliczone grupy najemców wyczerpują kategorie osób, które przy obecnie obowiązującym stanie prawnym korzystają w najszerszym zakresie ze zwolnień w opłacaniu czynszów za lokale mieszkalne.

Z ulgi w opłacaniu czynszu w połowie wysokości podwyższonych stawek korzystają następujące kategorie najemców:

1) członkowie spółdzielni pracy, objęci wykazami ustalonymi przez odpowiednią władzę naczelną na

podstawie wniosków właściwej centrali, przedstawianych przez Centralny Związek Spółdzielczy. Wykazy te winny być ogłaszane we właściwym dzienniku wojewódzkim,

2) inwalidzi (wojenni i pracy), prowadzący uliczne punkty sprzedaży detalicznej,

3) osoby, pobierające zaopatrzenie poinwalidzkie (renty wdowie i sieroce), prowadzące uliczne punkty sprzedaży detalicznej,

4) dorożkarze samochodowi (właściciele taksówek) i dorożkarze konni (właściciele dorożek konnych), eksploatujący po jednej dorożce i obsługujący ją osobiście,

5) lekarze, dentyści, uprawnieni technicy dentystyczni, technicy dentystyczni, felczerzy, lekarze weterynarii oraz położne i pielęgniarki (pielęgniarze) — wszyscy wymienieni będący podatnikami podatku obrotowego, o ile są zatrudnieni w zakładach służby zdrowia, opieki społecznej bądź wychowawczej conajmniej w połowie pełnego wymiaru godzin, wskazanego w ustawie z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia,

6) tylko na obszarze Ziemi Odzyskanych — rzemieślnicy, zatrudniający w swoim zakładzie rzemieślniczym poza członkami rodziny najwyżej trzech pracowników najemnych, a jeśli chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze — najwyżej jednego pracownika najemnego.

Na tym kończy się wyliczenie kategorii najemców, korzystających z ulg w opłaceniu czynszu.

Sposób udowodnienia prawa do wyliczonych zwolnień i ulg został określony w § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r. o właściwości władz i postępowaniu przy ustalaniu wysokości czynszu oraz przy wymiarze i ściąganiu wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej (Dz. U. R. P. nr 49, poz. 375). Powołany przepis ustala, że dla udowodnienia prawa do ulg najemca winien złożyć wynajmującym oświadczenie na piśmie o okolicznościach uzasadniających zastosowanie ulgi.

W przypadku, gdy podstawą żądania zastosowania ulgi jest stosunek pracy najemcy, wspomniane oświadczenie winno być potwierdzone przez pracodawcę. Odpowiednio też w przypadkach, gdy najemca uprawia działalność naukową, oświatową lub artystyczną — wymagane jest potwierdzenie właściwego Związku Zawodowego. O ile najemca czasowo nie pracuje, oświadczenie powinno być potwierdzone przez Urząd Zatrudnienia; o ile jest uczniem lub studentem — przez właściwą szkołę, a gdy jest niezdolny do pracy — przez lekarza urzędowego. Wreszcie właściwa spółdzielna pracy potwierdzać winna oświadczenia najemcy, członka spółdzielni pracy.

W razie wątpliwości, czy podane okoliczności w oświadczeniu lub potwierdzeniu odpowiadają prawdzie, wynajmujący określi czynsz przy zastosowaniu takiego zwolnienia lub takiej ulgi, o jaką zabiega najemca i skieruje niezwłocznie oświadczenie do władzy czynszowej I instancji dla ustalenia prawdziwości złożonego oświadczenia i potwierdzenia.

Niezłożenie omawianego oświadczenia lub potwierdzenia pociąga za sobą ustalenie czynszu bez zastosowania zwolnienia lub ulgi.

Stosowanie praktyczne omówionych przepisów może nasuwać pewne wątpliwości tylko wtedy, gdy odpowiedni przepis uzależnia zastosowanie zwolnienia lub ulgi od ustalenia głównego źródła utrzymania najemcy, a najemca w konkretnym przypadku posiada dwa lub więcej źródeł utrzymania. Wydaje się wówczas celowym zebranie możliwie dokładnych informacji o źródłach utrzymania najemcy, co pozwoli na dokładne ustalenie stanu faktycznego.

Przechodząc do omówienia ulg w opłatach na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, należy stwierdzić, że przepisy odnośnie tej kwestii dotyczą prawie wyłącznie lokali użytkowych. Dzieje się to z tego powodu, że dekret o najmie lokali konkretnie ustalił wysokość stawek opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej od lokali użytkowych, natomiast wysokość czynszów od tej kategorii lokali nie została określona. W obecnie obowiązującym stanie prawnym wysokość czynszów za lokale użytkowe może być ustalana dowolnie przez umowę zainteresowanych stron.

Niemniej czynniki publiczne, Skarb Państwa oraz związki samorządu terytorialnego mogą wpływać w istotny sposób na poziom kształtowania się czynszów za lokale użytkowe z tego powodu, że są właścicielami bądź zarządcami znacznej ilości nieruchomości na obszarze kraju, około połowy ogólnej ilości. Odpowiednie ustalanie czynszów w tej grupie nieruchomości będzie wpływało na poziom czynszów w pozostałych nieruchomościach.

Przy tym stanie rzeczy odnośnie lokali użytkowych przewidziane jest tylko stosowanie zwolnień i ulg w opłatach na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, zwłaszcza, gdy chodzi o pewne grupy najemców, mających szczególne znaczenie dla interesu publicznego.

W samym dekrete od wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej zostały zwolnione 1) lokale mieszkalne zajmowane przez właścicieli nieruchomości w całości lub w granicach miejscowych norm zaludnienia, o ile obowiązują one w danej miejscowości, 2) lokale mieszkalne w budynkach, liczących nie więcej, niż 8 izb mieszkalnych.

Te same rozporządzenia Rady Ministrów, które wprowadziły wyżej omówione zwolnienia i ulgi w czynszach od lokali mieszkalnych — określiły podstawowe kategorie lokali użytkowych, zwolnionych od opłat na F. G. M.

Następujące lokale użytkowe zostały zwolnione od opłat na F. G. M. całkowicie, o ile są zajmowane:

1) przez przedsiębiorstwa państwowe, samorządowe, spółdzielcze, państwowo-spółdzielcze lub centrale państwowo-spółdzielcze,

2) przez przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem Państwa, samorządu terytorialnego, organizacji spółdzielczych lub przedsiębiorstw, wymienionych w punkcie 1),

3) na pomieszczenie wszelkiego rodzaju instytucji i zakładów państwowych, instytucji, i zakładów związków samorządu terytorialnego, oraz instytucji i zakładów organizacji spółdzielczych i państwowo-spółdzielczych,

4) przez osoby prawne prawa publicznego, objęte wykazami, ustalonymi przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek właściwego Ministra w porozumieniu z Ministrem Odbudowy; — wykazy te są ogłaszane w Monitorze Polskim,

5) przez stowarzyszenia wyższej użyteczności,

6) przez rolników, użytkowane w związku z prowadzonymi przez nich gospodarstwami rolnymi (stodoły, stajnie, obory, chlewy itp.),

7) przez postawione w stan likwidacji na podstawie odpowiednich przepisów banki, towarzystwa kredytowe miejskie i ziemskie — w związku z przeprowadzaną reformą bankowości,

8) przez Centralną Kasę Targową w Warszawie i jej agentury na terenie kraju, oraz lokale położone na terenie administrowanych przez Kasę Targową zwierzęcych targowisk w Gdyni, Bytomiu i Gliwicach,

9) przez osoby osiedlające się na obszarze Ziemi Odzyskanych, które według wyżej cytowanych przepisów w ciągu roku korzystają z ulg w opłaceniu czynszu; zwolnienie to służy na okres jednego roku od dnia rozpoczęcia przez te osoby działalności zawodowej.

Od połowy opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej są zwolnione lokale użytkowe, zajmowane jako garaże i stajnie, przez dorożkarzy samochodowych i konnych, korzystających również z ulg w opłatach czynszu.

Od ¼ wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej są zwolnione lokale użytkowe, znajdujące się na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska.

Wyjątkowo od opłat na F. G. M. jest zwolniona całkowicie pewna grupa lokali mieszkalnych, a mianowicie lokale mieszkalne na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska w budynkach, mających nie więcej niż 10 izb mieszkalnych.

Szczególną grupę zwolnień stanowią zwolnienia od opłat na F. G. M. od lokali użytkowych, których powierzchnia użytkowa nie pozostaje w gospodarczo uzasadnionym stosunku do dochodowej intensywności jej wykorzystania, w tych przypadkach obniża się wkład na F. G. M.:

1) jeśli chodzi o lokale przedsiębiorstw handlowych — o 30%, a na Ziemiach Odzyskanych — o 50%,

2) jeśli chodzi o pozostałe lokale użytkowe — o 50%, a na Ziemiach Odzyskanych — o 70%.

Poza wyżej wliczonymi kategoriami zwolnień i ulg od wpłat na F. G. M., sprawy tej dotyczą jeszcze następujące rozporządzenia Rady Ministrów: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie zwolnienia od wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej lokali użytkowych, zajętych na potrzeby biurowe przez niektóre stowarzyszenia i organizacje społeczne, kulturalne i zawodowe (Dz. U. R. P.

nr 13, poz. 76); na mocy tego rozporządzenia zostały zwolnione od wpłat na F. G. M. lokale użytkowe, zajęte na pomieszczenia biurowe przez: 1) Związek Samopomocy Chłopskiej, 2) Związek Młodzieży Polskiej, 3) Zrzeszenie Pracowników Związków Zawodowych (C. R. Z. Z. i Okręgowe Komisje Związków Zawodowych), oraz wszystkie Związki Zawodowe należące do zrzeszenia, 4) Ligę Kobiet, 5) Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza, 6) Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, 7) Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, 8) Polski Związek Zachodni, 9) Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych w Warszawie, oraz szereg towarzystw i instytutów naukowych i większych bibliotek;

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 marca 1949 roku w sprawie zwolnienia od wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej lokali użytkowych, zajętych na potrzeby biurowe przez partie polityczne (Dz. U. R. P. nr 24, poz. 160); zwolnienia od opłat na F. G. M. zostały zastosowane do partii politycznych od zajmowanych przez nie lokali biurowych w całym zakresie.

Nawiązując do przepisu, który zwolnił od opłat na F. G. M. osoby prawa publicznego, objęte wykazami ustalonymi przez Prezesa Rady Ministrów — należy wskazać, że dotychczas zostały ogłoszone w Monitorze Polskim dwa takie wykazy. Pierwszy z nich z dnia 3 lutego 1949 r. (M. P. nr A-6) zawiera wyczerpujące następujących osób prawa publicznego: 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oraz jego oddziały, 2) Ubezpieczalnię Społeczne, 3) Spółka Bracka w Terenowskich Górach oraz jej oddział w Wałbrzychu, 4) Kasa Bratnia Górników w Sosnowcu, 5) Zakład Osiedli Robotniczych i jego dyrekcje, 6) Komunalne Kasy Oszczędności, 7) Izby Adwokackie, Lekarskie, Lekarsko-Dentystyczne, 8) Izby Przemysłowo-Handlowe i Rzemieślnicze, oraz kilka instytucji o mniej ogólnym znaczeniu.

Drugi ze wspomnianych wykazów z dnia 26 marca 1949 r. (M. P. nr A-6) zwolni od wpłat na F. G. M. lokale użytkowe, zajmowane przez cechy rzemieślnicze i ich związki.

Należy nadmienić, że obowiązek uiszczania opłat na F. G. M. obciąża wynajmującego nie tylko wtedy, gdy lokal jest zajęty i najemca opłaca czynsz, lecz również wówczas, gdy lokal jest oddany do bezpłatnego użytkowania. Natomiast wynajmujący nie jest obowiązany do wpłat na F. G. M. od lokali niezajętych (próżnostojących).

Reasumując całokształt przepisów w zakresie stosowania zwolnień i ulg w czynszach i opłatach na F. G. M. — należy stwierdzić, że wydanie tych przepisów nastąpiło w celu realizowania podstawowych założeń dekretu o najmie lokali.

Istotnym mianowicie było zróżniczkowanie poziomu czynszu w zależności od sytuacji majątkowej najemców, jak też znaczenie działalności poszczególnych grup najemców dla interesów publicznych.

Te motywy uzasadniają ogłoszenie odpowiednich przepisów.

W. OKOROKOW

Rada wiejska w ZSRR pracuje

Ażeby z Moskwy dostać się do Nowo-Jegoriewki, trzeba odbyć długą podróż. Do Barnaułu — administracyjnego ośrodka Altajskiego kraju, trzeba jechać ponad 3 tysiące kilometrów; stąd jest jeszcze ponad trzysta kilometrów do nowego miasta — Rubcowska — stąd dopiero dostajecie się do Nowo-Jegoriewki.

Przy długich, prostych ulicach stoją solidne, drewniane domy, otoczone ogrodami. W centrum miasta, w niewysokim drewnianym budynku mieści się wiejska rada delegatów pracujących — miejscowy organ władzy państwowej, ośrodek polityczny i gospodarczy.

W celu dokładnego uzmysłowienia sobie całokształtu prac rady wiejskiej, należy zaznajomić się z gospodarczą sytuacją Nowo-Jegoriewki.

„Nasze gospodarstwo jest duże — jeden dzień na obejrzenie nie wystarczy“ — powiedział przewodniczący rady wiejskiej Teodor Czystobajew i zaproponował przejażdżkę po wsi.

W Nowo-Jegoriewce jest dwanaście spółdzielni produkcyjnych — kołchozów, którym państwo przekazało w wieczyste użytkowanie ponad pięćdziesiąt tysięcy hektarów ornej ziemi. Już w roku 1947 powierzchnia siewna w kołchozach przekroczyła obszar przedwojenny. Corocznie kołchozy Nowo-Jegoriewki sprzedają państwu powyżej miliona pudów pierwszorzędnej pszenicy. Rolnicy uprawiają poza tym także jęczmień i owies, ziemniaki i buraki, warzywa i owoce.

W siedemdziesięciu fermach hodowlanych mieści się wspólne bydło kołchozu. Każdy kołchoz ma swoje fermy bydła rogatego, hodowli świń, owiec oraz drobiu.

Sześć spółdzielni spożywczych, duża hala targowa, dziesięć młynów, warsztaty mechaniczne, straż ognio-wa, oddział pocztowo-telegraficzny, apteka — wszystko to służy do zaspokojenia potrzeb mieszkańców wsi.

W Nowo-Jegoriewce nie tylko gospodarka rolna stoi na wysokim poziomie. Wysoko rozwinięte jest również życie kulturalne. We wsi czynnych jest siedem szkół, w których kształcą się półtora tysiąca dzieci, prócz tego duży dobrze wyposażony klub (biblioteka klubu liczy 7.700 tomów) i dwie czytelnie. W domu każdego kołchoźnika jest światło elektryczne i radio. Wieś jest całkowicie radiofonizowana, wszystkie polowe placów-ki kołchozów utrzymują łączność ze wsią przy pomocy radiostacji krótkofalowych.

Pomoc lekarska w lecznicy, dwóch ośrodkach lekarskich i domu położniczym, utrzymywanych z funduszy państwowych, udzielana jest ludności bezpłatnie.

W ciągu 30 lat rządów radzieckich zupełnie został zlikwidowany analfabetyzm wśród ludności. Ze środowiska miejscowych chłopów wyszły wysoko kwalifikowane kadry nowej radzieckiej inteligencji. We wsi pra-

cuje czterdziestu ośmiu nauczycieli, siedmiu lekarzy, stu czterdziestu traktorzystów, kombajnerów, szoferów, mechaników, ślusarzy i tokarzy.

Całokształtem życia gospodarczego i politycznego wsi kieruje wiejska rada delegatów pracujących.

W końcu 1947 roku w czasie wyborów do miejscowej rady, obywatele Nowo-Jegoriewki wybrali dwudziestu pięciu delegatów. Kim są ci wybrańcy mas pracujących? Dlaczego im właśnie okazano tak wysokie zaufanie? To czołowi ludzie, kołchozowej wsi, duszą oddani sprawie ogółu, obdarzeni niepowszednimi uzdolnieniami organizatorskimi. Dwudziestu z nich za osobiste zasługi dla narodu radzieckiego zostało nagrodzonych państwowymi orderami i medalami, piętnastu jest członkami i kandydatami partii komunistycznej.

Oto na przykład, delegat Piotr Bechter. Przez cały czas wojny walczył na froncie. Po zdemobilizowaniu, Piotr Bechter został wybrany przewodniczącym rolniczej brygady imienia C.K. W.K.P.(b). W całej swej działalności przewodniczący opierał się na aktywie kołchozu, często zwracając się o radę do starców, bogatych w doświadczenie życiowe, naradzając się z kobietami, przeprowadzając dłuższe rozmowy z młodzieżą kołchozu. Dzięki wspólnemu wysiłkowi wszystkich kołchoźników brygada robocza imienia C.K. W.K.B.(b) stała się najlepszą w Altajskim kraju. Teraz z roku na rok kołchoz zbiera coraz bogatsze plony. Za swoją pracę we wspólnym gospodarstwie kołchoźnicy brygady imienia C.K. W.K.P.(b) otrzymali wysokie wynagrodzenie. Rodziny Michała Joroszyna, Kuźmy Mitina, Maksyma Sopowa, Marii Tatuszkowej i wiele innych otrzymały po dwieście i więcej pudów zboża, nie licząc innych produktów rolnych i pieniędzy. Radziecki rząd wysoko ocenił pracę Piotra Bechtera, nagradzając go za osiągnięcia w zakresie rozwoju zbiorowego gospodarstwa orderem Lenina i orderem Czerwonego Sztandaru Pracy.

Drugim delegatem do wiejskiej rady jest grupowy brygady imienia Kirowa, Stefan Żinkin. Ten entuzjastyczny propagator radzieckiej nauki agrotechnicznej, jako pierwszy spośród altajskich rolników-praktyków, przyjął wezwanie akademika Łysenki, dotyczące wprowadzenia do praktyki kołchozowej zasady ogrzewania nasion przed siewem, co znacznie skraca okres kiełkowania ziarna i zwiększa procent jego wschodzenia.

Dwie delegatki do wiejskiej rady — Eugenia Własowa i Wiera Litwinenko są z zawodu nauczycielkami. Poza nauczaniem dzieci, wygłaszają one w wiejskim klubie odczyty dla ludności, biorą czynny udział w pracy kółek artystycznych. Delegatem miejscowej rady został wybrany także przewodniczący kołchozu „Promień Wolności“ — Jan Skirda. Jest to człowiek po-

Niech żyje ZSRR — główny pogromca hitleryzmu — główny obrońca pokoju!

wszechnie szanowany w Nowo-Jegoriewce. Jan Skirda zaproponował kołchoźnikom brygady roboczej „Promień Wolności“ rozszerzenie w 1948 roku powierzchni zasiewów kultur jarych o 400 hektarów i doprowadzenie średniego zbioru do wysokości dwudziestu trzech centnarów z hektara. Zadanie nie było łatwe, ale kołchoźnicy gorąco poparli propozycję swego przewodniczącego. Już na jesieni ubiegłego roku zbiór zboża wzrósł o trzydzieści pięć tysięcy pudów, a ogólny dochód kołchozu przekroczył wartość planowaną o sto dwadzieścia tysięcy rubli.

Ci wybrani delegaci stanowią miejscowy organ państwowej władzy — radę wiejską. Raz na miesiąc delegaci zbierają się na sesję i wspólnie rozstrzygają różnorodne sprawy budownictwa gospodarczego i kulturalnego. Zwykłą większością głosów przyjmują oni decyzje obowiązujące wszystkich obywateli i instytucje tej wiejskiej wspólnoty.

Jak z powyższego wynika życie Nowo-Jegoriewki jest interesujące i wielotorowe, a zakres działalności wiejskiej rady jest obszerny.

Limity etatów pracowniczych

Powszechnie znaną jest rola jaką odgrywa planowanie w życiu gospodarczym państwa. Sprawę tę przewidziała dla samorządu ustawa z dnia 4 lutego 1949 roku o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U. R. P. nr 7, poz. 39), która w art. 40 ust. 2 ustaliła, że Rada Ministrów w porozumieniu z Radą Państwa ustala maksymalny stan zatrudnienia w związkach samorządu terytorialnego. Dla należytego przygotowania sprawy przeprowadzono szereg inspekcji i lustracji w terenie, począwszy od gmin, a skończywszy na miastach wydzielonych.

Na miejscu, w bezpośrednich rozmowach z pracownikami samorządu na wsi i w miastach badano możliwość właściwego wykorzystania pracowników administracji samorządowej. Wyłoniły się przy tym i inne zagadnienia, które są przedmiotem odrębnych opracowań, np. sprawa odciążenia gmin miejskich od czynności nie przewidzianych prawem. Badanie racjonalnego wykorzystania pracowników samorządu miało na celu również zbadanie przyczyn, dla których jedne związki samorządowe o tych samych właściwościach są obsługiwane nawet dwa razy mniejszą liczbą sił, niż inne. Chodziło o to, aby zapoznać ze sposobem pracy „przodujących“ gmin i powiatów, tak, aby pozostałe związki samorządowe, stosując te same metody pracy, mogły uprościć i ułatwić swe „urzędowanie“, aby pracownicy, nie nadwyrężając swych sił, mogli osiągnąć równie pomysne rezultaty pracy. Pierwszym etapem planowania zatrudnienia objęto jedynie pracowników tzw. „czystej administracji“, wyłączono pracowników służb specjalnych, techników drogowych, ogrodników, nauczycieli, higienistki itp. Po wszechstronnym i szczegółowym zbadaniu zebranych materiałów opracowano projekt, ustalający maksymalną ilość etatów pracowniczych dla poszczególnych województw, rozbijając je na 3 grupy: osobno dla gmin wiejskich, miast niewydziałonych i po-

wiatowych związków samorządowych. W zestawieniach tych miasta wydzielone zostały ujęte indywidualnie i dla każdego z tych miast została odrębnie ustalona liczba etatów odpowiadająca potrzebom poszczególnego miasta. Normy te zostały ustalone w toku przeprowadzenia odpowiednich konferencji, po uzgodnieniu przedstawionych propozycji odnośnie liczby etatów z władzami miast zainteresowanych. Wnikliwie i dokładnie przepracowane zagadnienia niezbędnej liczby etatów dla poszczególnych miast winny zapewnić sprawne funkcjonowanie aparatu samorządowego w tych miastach. Przy ustalaniu etatów nie uwzględniono praktykantów, którzy nie są ujęci w podanych limitach.

Szczegółowo opracowane materiały przedstawione zostały Radzie Ministrów, która w uchwale z 20 lipca 1949 roku w sprawie norm zatrudnienia w samorządzie terytorialnym na rok 1950, ustaliła ilość etatów dla gmin wiejskich, miast niewydziałonych i powiatowych związków samorządowych poszczególnych województw oraz globalnie 18.505 etatów dla miast wydzielonych. Z chwilą zatwierdzenia powyższej uchwały przez Radę Państwa w dniu 27 lipca 1949 roku został definitywnie zakończony pierwszy etap prac odnośnie norm zatrudnienia w samorządzie na rok 1950.

Dokonując rozdziału limitu wojewódzkiego na poszczególne związki samorządowe, prezydium wojewódzkich rad narodowych winny zwrócić szczególną uwagę, aby podział limitu nie nastąpił w sposób przypadkowy, lecz aby podział był dostosowany do warunków danej gminy i nie spowodował zahamowania, lub osłabienia pracy gminy.

Podział limitu etatów pomiędzy poszczególne związki samorządowe nie może być dokonany mechanicznie, a winien uwzględnić ich specyficzną strukturę, konieczność podniesienia gospodarczego gmin i miast zaniedbanych.

St. Śl.

Niezlomny sojusz polsko-radziecki to bezpieczeństwo i nienaruszalność naszych granic — to gwarancja pokojowego rozwoju Polski

Konferencja Przewodniczących Woj. Komisji Kwalifikacyjnych

Zgodnie z uchwałą Głównej Komisji Kwalifikacyjnej przy Radzie Państwa z dnia 6 września 1949 roku oraz w porozumieniu z Kancelarią Rady Państwa odbędzie się w dniu 18 listopada 1949 roku konferencja przewodniczących wojewódzkich komisji kwalifikacyjnych.

W konferencji wezmą udział: członkowie Głównej Komisji Kwalifikacyjnej przy Radzie Państwa, przedstawiciele Kancelarii Rady Państwa, przewodniczący wojewódzkich komisji kwalifikacyjnych oraz przewodniczący Komisji Kwalifikacyjnej przy Radzie Narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi. Nadto przewidziany jest udział w konferencji referentów (kierowników referatów) wojewódzkich komisji kwalifikacyjnych.

Celem konferencji będzie omówienie dotychczasowych prac wojewódzkich i powiatowych komisji kwa-

lifikacyjnych i wniosków wpływających z dotychczasowej praktyki Komisji.

Porządek dzienny konferencji:

- 1) Otwarcie i zagajenie konferencji przez przewodniczącego Głównej Komisji Kwalifikacyjnej (płk. J. Sęk-Mateckiego).
- 2) Referat przedstawiciela Kancelarii Rady Państwa — „Zadania i obowiązki Komisji Kwalifikacyjnych“.
- 3) Omówienie dotychczasowych prac wojewódzkich i powiatowych Komisji Kwalifikacyjnych.
- 4) Dyskusja.
- 5) Wolne wnioski.

K. URBANKOWSKI

Współzawodnictwo i racjonalizacja pracy w przedsiębiorstwach samorządowych

Ostatni Kongres Związków Zawodowych dużo uwagi poświęcił sprawom współzawodnictwa i racjonalizacji pracy. Szczególnie zagadnienie takie, jak usuwanie przeszkód w wykonywaniu zobowiązań produkcyjnych i stworzenie odpowiednich warunków zwiększających wydajność pracy, stanowiły jeden z wielu punktów obrad kongresowych.

Zagadnienia te znalazły najpełniejszy wyraz w przymyśle państwowym. Niemniej duże znaczenie posiadają one jednak i dla przedsiębiorstw i zakładów samorządowych. Założenia zasadnicze są identyczne zarówno w przedsiębiorstwach państwowych jak i samorządowych: podniesienie ilości i jakości produkcji, a przez to podniesienie w ostatecznym wyniku dobrobytu pracowników. Odmienne nieco będą metody pracy w przedsiębiorstwach państwowych i samorządowych, z tych zaś odmienności wynikać będą różne metody współzawodnictwa i racjonalizacji.

Mogłoby się zdawać, że sprawy te — posiadające z jednej strony znaczenie czysto produkcyjne, z drugiej zaś leżące w sferze bezpośrednich zainteresowań załogi zakładu — nie mają znaczenia dla zakresu działania rad narodowych. Jednakże rady narodowe, jako gospodarz majątku samorządowego, powinny wykazywać nie mniejsze zainteresowanie zagadnieniami gospodarki swych zakładów i przedsiębiorstw, aniżeli działalnością o charakterze administracyjno-społecznym, a to choćby już z tego względu, że wyniki gospodarki zakładów i przedsiębiorstw związku samorządowego znajdują odpowiedni wyraz w jego budżecie i mają wpływ na równowagę budżetu. Instrukcja w sprawie zrównoważenia budżetu na rok 1949 zawiera a szereg wytycznych, które ujmowały zagadnienie pracy przedsiębiorstw od

strony wyników, podkreślając, że należy maksymalnie zredukować koszty własne przedsiębiorstw i zakładów przez racjonalizację ich organizacji i zwiększenie wydajności pracy.

Wskazówki w tym zakresie zawiera okólnik Min. Administracji Publicznej z dnia 15 grudnia 1948 r. w sprawie nowego układu zbiorowego pracy dla komunalnych przedsiębiorstw i zakładów użyteczności publicznej. Paragraf 18 tego układu mówi, że dyrekcje zakładów pracy są obowiązane otaczać pracowników zgłaszających wynalazki i ulepszenia techniczne szczególną opieką, okazywać im wszelką pomoc i radę potrzebną dla technicznego opracowania zgłoszonych wynalazków i ulepszeń. Za dokonane wynalazki i ulepszenia techniczne powinny być przyznawane pracownikom nagrody lub premie. Dla premiowania zarówno z tytułu dokonanych wynalazków i ulepszeń jak i z tytułu wydajności pracy poszczególne zakłady opracowują regulamin premiowania. Regulaminy premiowania powinny być opracowane w ten sposób, by wypłacane na ich podstawie premie w łącznej kwocie nie przekraczały ustalonego dla danego zakładu specjalnego funduszu premiowania. Fundusz premiowy składa się z sum obliczonych w procentach od płac podstawowych w poszczególnych zakładach pracy oraz sum wygospodarowanych drogą obniżenia funduszu płac przez zmniejszenie ilości pracowników wskutek zwiększenia wydajności.

Dla pracowników fizycznych przewidziane są następujące rodzaje premii: za wydajność, przekraczającą ustalone normy, za uzyskane oszczędności zużycia materiałów, surowców i energii — pracownik otrzymuje 1/3 — 2/3 wartości uzyskanej oszczędności i zapobie-

żonej pracy, dla kierowców samochodowych za tonokilometry lub za gotowość pojazdu i wreszcie nagroda dla pracowników ruchu ciągłego za bezawaryjność i stałość gatunkową produkcji. Premie dla pracowników umysłowych przewidziane są za przekroczenie ustalonej normy (inkasenci, mistrzowie warsztatów) oraz dla pracowników zatrudnionych przy nadzorze i pracach technicznych.

Celem wprowadzenia w przedsiębiorstwach norm pracy i opartego na nich stosowania akordów i premiovania okólnik Min. Administracji Publicznej z dnia 2 sierpnia 1949 r. w sprawie zasad stosowania akordów i premiovania w przedsiębiorstwach komunalnych nakłada obowiązek powołania Zakładowych i Wojewódzkich Komisji Norm Pracy.

Oprócz tego z inicjatywy rad zakładowych winny być tworzone Kluby Racjonalizatorów Pracy, skupiające pracowników przodujących w pracy i racjonalizatorów.

A. KAPULKIN

Uchwalanie budżetów w woj. wrocławskim

Wytyczne dla wszystkich związków samorządowych woj. wrocławskiego do planu pracy na III kwartał, uchwalone przez Prezydium Woj. R.N., postawiły przed związkami samorządowymi, jako centralne zagadnienie prace w zakresie budżetów, planu inwestycyjnego, planu gospodarczego i planu zaopatrzenia materiałowego na rok 1950 i dalsze lata planu 6-cioletniego.

Prace te, zgodnie z wytycznymi, zostały poprzedzone dwumiesięcznymi przygotowaniem polegającymi na:

- a) przeanalizowaniu budżetów i ich wykonania w roku 1948 i w I kwartale roku 1949,
- b) poznaniu własnych możliwości finansowych przez stworzenie realnego planu dochodów na rok następny,
- c) umiejscowieniu zamierzeń gospodarczych zgodnie z hierarchią potrzeb i wytycznymi planu 6-cioletniego,
- d) ustosunkowaniu się możliwości realizacji zamierzeń we wszystkich dziedzinach działalności związków samorządowych nie tylko pod względem finansowym, lecz również technicznym i w zakresie doboru kadr.

Dla przeprowadzenia tegorocznej akcji planistycznej przedsięwzięto co następuje:

- 1) W myśl zasady, która głosi, że danym celom i zamierzeniom — dla ich realizacji, musi towarzyszyć drobiazgowo rozpracowanie najdrobniejszych szczegółów akcji, stworzono kalendarz wykonawczy prac nad układaniem planów finansowych i gospodarczych.
- 2) Wychodząc z założenia, że tylko dobry, dokładnie przeszkolony personel, owiany duchem służenia państwu ludowemu, potrafi sprostać zadaniom nadzoru nad wykonaniem wyżej wymienionych prac planistycznych, przeszkolono w Urzędzie Wojewódzkim 19 osób, zaszczepiając nie tylko nowe zasady układania budżetów, ale również koncepcje rozwoju działalności samorządu w naszym województwie w oparciu o wytyczne Kancelarii Rady Państwa do budżetów samorządowych na rok 1950.

Wspomnieć tu także należy o znaczeniu jakie posiada dla współzawodnictwa wprowadzenie w samorządowych przedsiębiorstwach jednolitego planu kont. Pozwała on na obliczenie rezultatów współzawodnictwa jednolite dla wszystkich zakładów danej branży drogą porównania kosztów jednostkowych. Należy pamiętać o tym, że współzawodnictwo daje oprócz podniesienia zarobków pracowniczych, także obniżenie jednostkowych kosztów własnych zakładu.

W organizowaniu i inicjowaniu współzawodnictwa i racjonalizacji pracy powinna odegrać właściwą rolę rada zakładowa drogą uświadamiania pracowników i stwarzania odpowiednich warunków pracy oraz rada narodowa, która jako gospodarz współodpowiedzialny za wykonanie planu produkcji, usług czy też inwestycji — winna wykazywać zainteresowanie pracą zakładów, szczególnie przez swój organ — komisję kontroli społecznej.

3) Przewidziano kontrolę wykonania planu wg. kalendarza przez gminy wiejskie i miejskie miast niewydziałonych oraz wydziały powiatowe i miasta wydzielone. Realizację tego osiągamy przez wysłanie w teren 27 radnych Woj. R.N. do 27 powiatów (na 33 powiatów i 6 miast wydzielonych) dla skontrolowania przebiegu prac planistycznych w terenie. W wyniku powyższej akcji, samorządowe władze wojewódzkie miały możliwość poznania wielu poważniejszych bolączek i trudności terenu i zapobieżenia im na czas. Niezależnie od tego pracownicy Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego wyjechali w teren do 30 jednostek samorządowych mając za zadanie nadzór i kontrolę fachową nad pracami planistycznymi. Kontakt z nieobsłużonymi, ze względu na brak dostatecznie licznego personelu, związkami samorządowymi, utrzymywany zostaje przez kontrolę dorywczą i udzielanie wskazówek drogą korespondencji oraz dekadowe odprawy w Urzędzie Wojewódzkim.

4) W trakcie prac planistycznych na 6-cio lecie i rok 1950, zaplanowano, (czego przestrzega się skrupulatnie) dekadowe odprawy sekretarzy wydziałów powiatowych i inspektorów samorządu gminnego oraz pracowników Wydziału Samorządowego pracujących w terenie, które służą jako miejsce wymiany doświadczeń i uzupełniania wiadomości, koniecznych do prawidłowego sporządzenia planów.

Zharmonizowano kalendarze prac organów stanowiących, komisji rad narodowych w taki sposób, by umożliwić w wyznaczonych, a krótkich terminach, jednolitych dla całego województwa, sporządzenie, sprawdzenie, przedyskutowanie i uchwalenie planów.

W wyniku realizacji prac określonych kalendarzem, mimo trwania jeszcze akcji planowania, można stwierdzić, że teren posiada jasno określone, rejonowe koncepcje swojej działalności i koncepcje te są niewątpliwie zgodne z założeniami planu 6-cio letniego oraz z wytycznymi Rady Państwa do budżetów samorządowych.

wych na rok 1950 i że w większości wypadków dotarły one do gmin, a nawet poszczególnych osiedli.

Realizowany nadzór i kontrola nad pracami planistycznymi w terenie nie tylko, że skróci czas badań koniecznych dla zaopiniowania i postawienia wniosków przed prezydiami hierarchicznie wyższych rad dla uchwalenia budżetów, ale przyczynia się wielce do przeszkolenia nie tylko pracowników gminy, lecz również wciągniętego szeroko do tych prac aktywu terenowych rad narodowych.

Prace kontrolno-instrukcyjne w terenie pozwalają na uniknięcie błędów korekty budżetów przez wyższe hierarchiczne prezydium rad narodowych odgórnie „za biurka“, mechanicznej korekty, będącej plagą prac planowania w latach poprzednich.

Niezależnie od tego pracownicy II instancji i radni Wojewódzkiej Rady Narodowej przez pobyt swój w terenie i branie stałego udziału w pracach samorządu niższego szczebla, zbliżają się do terenu poznając naczynie jego bolączki, potrzeby i możliwości.

W rezultacie tych prac, przedstawione i uchwalone plany, sporządzone są znacznie lepiej i realniej od zeszłorocznych. Dla przykładu wystarczy przytoczyć preliminarz budżetowy na rok 1950 gminy wiejskiej w Dobroszycach powiatu oleśnickiego naszego województwa.

Gmina ta o obszarze 10.009 ha o glebie piaszczystej o ludności w liczbie 5.683 mieszkańców, z czego połowa robotników, a połowa małorolnych chłopów (ilość gospodarstw rolnych do 5 ha — 433, od 5 do 10 ha — 289, od 10 do 15 ha — 27, powyżej 15 ha — 1), nie może bez pomocy Samorządowego Funduszu Wyrównawczego zrównoważyć swego budżetu na rok 1950. Dlatego też Powiatowa Rada Narodowa w Oleśnicy w ramach przyznanego jej limitu z S. F. W., przydzieliła Zarządowi Gminy w Dobroszycach na zrównoważenie budżetu 2.832.000 zł.

Ta dotacja wynosząca 52% całego budżetu nie pozwala na jakiegokolwiek wydatki zbędne.

Wydatki Zarządu Gminnego w Dobroszycach przedstawiają się następująco:

Dział 0 — Ogólny	2.799.000 zł	—	50,8%
„ 1 — Majątek, przedsiębiorstwa i obsługa zobowiązań	—	—	—%
„ 2 — Urządzenie osiedli	361.000	„	— 6,6%
„ 3 — Drogi, ulice i place	246.000	„	— 4,5%
„ 4 — Oświata	1.953.000	„	— 28,9%
„ 5 — Kultura i sztuka	—	„	—%
„ 6 — Zdrowie publiczne	344.000	„	— 6,2%
„ 7 — Opieka społeczna	70.000	„	— 1,2%
„ 8 — Popieranie wytwórczości i zaopatrzenia	92.000	„	— 1,7%
„ 9 — Pomoc dla związków samorządowych i wydatki różne	—	„	—%
R a z e m	5.505.000 zł	—	100%

Zdawałoby się na pozór, że w gminie pozostają niezaspokojone zupełnie potrzeby kulturalne ludności. Gminna Rada Narodowa jednak tworząc koncepcję swej działalności na polu kulturalnym, licząc się ze słabością pod względem finansowym gminy, zapełniła

istniejącą na tym odcinku lukę w ten sposób, że zawarła umowę z Oleśnickimi Zakładami Roszarnicznymi i Tartakiem Państwowym w Dobroszycach w przedmiocie korzystania z tych świetlic przez ogół ludności. Mimo braku kredytów na cele kultury i sztuki miejscowi robotnicy i chłopci mają możliwość zaspokojenia swych potrzeb kulturalnych.

Przykład ten wskazuje na fakt, że właściwie pojęte zadania samorządu, a szczególnie rad narodowych, dają gwarancję ich realizacji.

Jako przykład dobrego opracowania i przeprowadzenia akcji budżetowej w oparciu o współpracę czynnika stanowiącego i wykonawczego, może służyć Powiatowy Związek Samorządowy w Świdnicy.

Wszystkie gminy miejskie i wiejskie pow. świdnickiego opracowały preliminarze budżetowe na rok 1950 w terminie wyznaczonym tj. do dnia 10.VIII r. b. i w tym samym terminie preliminarze te zostały przedłożone Prezydium P. R. N. do zatwierdzenia. W czasie opracowywania projektów preliminarzy budżetowych inspektor samorządu gminnego brał czynny udział w pracach budżetowych, kontrolując i instruując personel gminny.

W dniach od 13-go do 17-go sierpnia Prezydium P. R. N. wespół z komisją finansowo-budżetową przeprowadziło wstępną analizę preliminarzy budżetowych i przesłało je z powrotem do Wydziału Powiatowego ze wskazaniem ogólnymi, celem ostatecznego opracowania i skonkretyzowania wniosków budżetowych.

Wydział Powiatowy na posiedzeniu kolegiálním w dniu 22 sierpnia rozpatrzył wszystkie preliminarze gmin i przedłożył je ponownie Prezydium P. R. N. do zatwierdzenia. Posiedzenie Prezydium P. R. N. odbyło się dnia 25 sierpnia, na którym to posiedzeniu budżety gmin zostały ostatecznie zatwierdzone.

Preliminarze budżetowe na rok 1950 zostały opracowane na dotychczasowych schematach.

Po wstępnej analizie, dokonanej przez Prezydium P. R. N. zostały przeniesione do nowych schematów. Prace te wykonali sekretarze i rachmistrze gmin na wspólnej odprawie w Wydziale Powiatowym pod kierunkiem inspektora samorządu gminnego. Ten sposób opracowania budżetów pozwolił na bardziej wnikliwy podział kredytów, nadanie im właściwych tytułów i zapisanie pod właściwymi symbolami.

W wyniku takiej organizacji prac planistycznych uzyskaliśmy w większości wypadków terminowe uchwalenie i zatwierdzenie preliminarzy budżetowych gminnych i miejskich (niewydziałonych) na rok 1950.

	Gminy wiejskie	Miasta niewydziałone
Ogólna ilość	271	76
Uchwalono w terminie do dnia 10.VIII. b. r.	242	49
Uchwalono w terminie po dniu 10.VIII. b. r.	29	27
Zatwierdzono przez Prezydium P.R.N.	246	57

(dane na dzień 25.VIII. b. r.)

Po zakończeniu akcji planowania w gminach i powiatach, głównym zadaniem, na którym wojewódzki zwią-

zek samorządowy winien skoncentrować swoją działalność, jest zabezpieczenie planowej gospodarki wszystkich ogniw samorządu naszego województwa.

Dla przeprowadzenia i realizacji tego zadania, przy nawaie pracy, uwzględniając ilość powiatowych związków samorządowych (33), miast wydzielonych bardzo rozbudowanych gospodarczo (6) i związków międzykomunalnych (3), przy szczupłym personelu 32 osób, z czego pracowników referendarskich 21, Wydział Samorządowy Urzędu Wojewódzkiego zaplanował swoją pracę w ten sposób, aby skrócić czas trwania akcji kontroli uchwalonych preliminarzy budżetowych nie tylko pod względem formalnym, ale również i zgodności z wytycznymi Woj. R. N. a mianowicie przeszedł do systemu taśmowego rozpotrywania i analizy przedłożonych przez teren budżetów.

Praktycznie przedstawia się to w ten sposób, że 11 pracownikom Wydziału Samorządowego przydzielono, celem skontrolowania i przeanalizowania, poszczególne działy budżetów związków samorządowych niższego szczebla, a mianowicie:

WYDATKI

Dział 0 — Ogólny — 1 osoba	
„ 1 — Majątek, przedsiębiorstwa i obsługa zobowiązań	
„ 2 — Urządzenie osiedli	1 osoba
„ 3 — Drogi, ulice i place — 1 osoba	
„ 4 — Oświata	
„ 5 — Kultura i sztuka	
„ 8 — Popieranie wytwórczości i zaopatrzenia	1 osoba
„ 6 — Zdrowie publiczne — 1 osoba	
„ 7 — Opieka społeczna — 1 osoba	

DOCHODY

Wszystkie działy poza działem 5-tym — Dotacje — 1 osoba
Budżet inwestycyjny po stronie wydatków i dochodów — 1 osoba.

Na wyżej wymienionych pracownikach spoczywa obowiązek zlustrowania pod względem formalnym i merytorycznym odnośnych działów budżetów wydziałów powiatowych, ich przedsiębiorstw i zakładów.

W pracach tych będą brali udział ponadto przedstawiciele resortowych wydziałów Urzędu Wojewódzkiego i władz niezespołonych II instancji oraz członkowie Komisji Finansowo-Budżetowej Woj. R.N. wespół z odnośnymi resortowymi komisjami.

Harmonizacja całego budżetu w sensie uzgodnienia wysokości wydatków i dochodów, spoczywać będzie na dwóch pracownikach, którzy też kontrolować będą w budżecie administracyjnym zwyczajnym dział 9 (Pomoc dla związków samorządowych i wydatki różne) i w dochodach dział 5 (Dotacje) oraz ostatecznie referować budżety.

Budżety po zatwierdzeniu przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej będą przez 1 pracownika (po sporządzeniu odpowiednich korekt), uzgadniane z nadesłanymi z terenu zestawieniami statystycznymi oraz sumowane zbiorczo.

W ten sposób mobilizując wszystkie siły dla wykonania zadań stojących przed związkami samorządowymi naszego terenu a zleconych przez Radę Państwa, samorząd województwa wrocławskiego dąży do terminowego zakończenia prac nad uchwaleniem budżetów na rok 1950.

II Targi Olsztyńskie

W czasie od 3 — 18.IX br. odbyły się drugie Targi Olsztyńskie. Stwierdzić należy, że Targi Olsztyńskie spełniły należycie zakreślony cel, dając przegląd bilansu wykonania na terenie województwa 3-letniego planu odbudowy oraz w perspektywicznym ujęciu przegląd zadań województwa, wynikających z państwowego 6-letniego planu gospodarczego.

O dużej dynamice rozwojowej woj. olsztyńskiego mówią cyfry, z których najbardziej charakterystyczne są następujące:

Ludność województwa. W roku 1945 Województwo Olsztyńskie zamieszkiwało zaledwie 100.000 ludności w zniszczonych miastach i wsiach. Dzisiaj zaś liczba ta doszła już do 574.000 mieszkańców. Odbudowano 11.316 zagród wiejskich

Uprawa rolna. W roku 1946 powierzchnia odłogów wynosiła 622.000 ha, co stanowiło ponad 70% ogólnej powierzchni — dzisiaj odłogi wynoszą 11.000 ha, co stanowi 1,2%, zaś ogólna powierzchnia upraw wzrosła z 264.000 ha w 1946 r. do 875.000 ha w roku bieżącym.

Zasiewy. W ostatnich trzech latach zasiewy zbóż chlebowych wzrastają z 108.000 ha do 518.000 ha, pastewnych z 12.500 ha do 86.000 ha i okopowych z 34.000 ha do 112.000.

Inwentarz żywy. W ostatnim trzyleciu podnosi się ilość koni z 36.700 do 84.500, bydła z 40.500 do 71.800. trzody z 37.700 do 139.300, a owiec z 16.000 do 71.800.

Województwo to jest terenem nadwyżkowym w gospodarce mięsnej i nabiałowej.

Produkcja roślinna i zwierzęca stworzyła podstawy dla odbudowującego się jednocześnie przemysłu przetwórczo-rolnego. Na terenie województwa pracuje już cukrownia w Kętrzynie, 50 gorzelń, 40 mleczarni, 20 dużych młynów, 2 browary, 2 roszarnie.

Oświata rolnicza. Przez szkoły rolnicze wszelkiego typu przechodzi rocznie około 18.000 młodzieży, tworzą się już więc poważne kadry światłych rolników.

Lasy. Ogólna powierzchnia leśna woj. olsztyńskiego wynosi 392.000 ha.

Lasy te stanowią bazę dla odbudowanych i rozwijających się 44 tartaków, 6 fabryk przemysłu drzewnego kluczowego, 23 zakładów przemysłu miejscowego.

Dla wypełnienia obrazu ilustrującego przemysł woj. olsztyńskiego należy wspomnieć o przemyśle mineralnym, reprezentowanym przez Olsztyńskie Zakłady Ceramiki Czerwonej. Do obecnej chwili uruchomiono 17 większych cegielni i kaflarni.

Ponadto przy stanie posiadania 80 milionów m³ torfu, czynne są 4 państwowe zakłady produkujące cenną i poszukiwaną za granicą ściółkę torfową i płyty torfowe

Gospodarka rybna. Woj. olsztyńskie — to kraina „tysiąca jezior“ o ogólnej powierzchni około 100.000 ha. Gospodarka na tych jeziorach prowadzona jest przez Państwowe Gospodarstwa Rolne i Dyrekcję Lasów. Połowy ryb, wynoszące ponad 3.000 ton rocznie dają wysokogatunkowe węgorze, szczupaki, sielawy itp.

Spółdzielczość. Województwo olsztyńskie może się również poszczycić pięknym rozwojem spółdzielczości, czego dowodzą cyfry i tak np. Centrala Spółdzielni Mleczarskich opiera się w swojej działalności na czynnych

w terenie 41 spółdzielniach, Centrala Spółdzielni Ogrodniczych oparta jest na 4-ch Rejonowych Spółdzielniach, Centrala Spółdzielni „Społem“ zrzesza obecnie 13 spółdzielni, Centrala Spółdzielni Pracy ogarnia 36 spółdzielni pracy, których wyroby znajdują coraz większe rzesze nabywców, itp

Rzemiosło. O potencjale wytwórczym rzemiosła świadczy wartość produkcji rzemieślniczej. W ciągu 5 lat pracy rzemiosło woj. olsztyńskiego osiągnęło wartość swych wyrobów w wysokości 5.807.010.000 zł.

Targi olsztyńskie wykazały, że wspólnym wysiłkiem obywateli, codzienną, wytrwałą, rozumną pracą można osiągnąć poważne wyniki, stanowiące duży wkład w odbudowę i wzrost bogactwa kraju.

M. N.

Z życia rad narodowych

WOJ. R. N. W BIAŁYMSTOKU PODEJMUJE

WSPÓLZAWODNICTWO PRACY

Na posiedzeniu Woj. R.N. w Białymstoku w dniu 2 września 1949 roku zapadła uchwała o współzawodnictwie pracy między radami narodowymi. Woj. RN w Białymstoku wezwała do współzawodnictwa Woj. RN w Lublinie upoważniając swe prezydium do ustalenia punktacji dla poszczególnych prac oraz do wystania delegacji do Lublina dla podpisania umowy o współzawodnictwie.

Na tym samym posiedzeniu Przewodniczący Pow. RN w Suwałkach wezwał do współzawodnictwa pow. RN w Łomży, a Przewodnicząca Miejsk. RN w Białymstoku wezwała do współzawodnictwa Miejsk. RN w Augustowie.

Wyniki współzawodnictwa pomiędzy powiatowymi radami narodowymi będzie ustalała komisja, powołana przez Woj. RN w Białymstoku.

Poniżej podaje się wzór tekstu umowy o współzawodnictwie między powiatowymi radami narodowymi województwa białostockiego:

Dnia... w... między Powiatową Radą Narodową w..... działającą przez Przewodniczącego PRN Obywatela..... a Powiatową Radą Narodową w..., działającą przez Przewodniczącego Ob. została zawarta umowa o współzawodnictwie treści następującej:

I. PRN w oraz PRN w: przystępują do współzawodnictwa i ustalając zakres jego oraz punktację w sposób następujący:

1. comiesięczne zwoływanie posiedzeń PRN w stałych terminach punktów + 1.

2. niezwołanie posiedzenia Rady punktów — 5.

3. przygotowanie posiedzenia Rady przez koreferaty komisji — punktów + 3.

4. posiedzenie komisji — punktów + 1.

5. niewykonanie uchwał Powiatowej Rady Narodowej punktów — 2.

6. posiedzenie Prezydium PRN w stałych terminach punktów + 1.

7. niewykonanie uchwał Prezydium punktów — 2.

8. niewykonanie zarządzeń po-lustracyjnych punktów — 2.

9. odprawa przewodniczących GRN punktów + 5.

10. odprawa przewodniczących komisji punktów + 3.

11. wykonanie planu lustracji gminnych rad narodowych przez Prezydium, z zarządzeniami polustracyjnymi — punktów + 5.

12. wykonanie planu obesłania przez członków Prezydium PRN posiedzeń gminnych rad narodowych punktów + 5.

13. aktywny udział członka PRN w sprawozdawczym zebraniu gromadzkim z posiedzenia GRN lub PRN lub Woj. RN — punktów + 1.

14. nieobecność na posiedzeniu członka Rady, Prezydium, Komisji punktów — 1.

15. wykonanie planu elektryfikacji wsi — punktów + 5.

16. realizacja wyjątkowo istotnych zagadnień dla powiatu — punktów + 3.

17. przedterminowe nadsyłanie protokołów — za każdy dzień przed + 1.

18. przedterminowe nadsyłanie sprawozdań — za każdy dzień przed + 1.

19. za każdy dzień zwłoki w nadsłaniu protokołu lub sprawozdania punktów — 1.

II. Plany pracy obu Powiatowych Rad Narodowych podlegają zatwierdzeniu Woj. RN.

III. Okres współzawodnictwa ustala się na czas do 31 grudnia 1949 r., jednakże sprawozdanie z wyników miesięcznych składa się w ciągu 7 dni po upływie każdego miesiąca.

IV. Wyniki współzawodnictwa ustala komisja przez Woj. RN.

Nadmienia się, że akcja współzawodnictwa pracy między radami narodowymi jest równocześnie inicjowana na terenie woj. olsztyńskiego i szczecińskiego.

POWIATOWE RADY NARODOWE W WOJ. OLSZTYŃSKIM PROTESTUJĄ PRZECIWKO GRÓZBIE EKSKOMUNIKI

W ostatnich dniach na posiedzeniach plenarnych wszystkich rad narodowych w woj. olsztyńskim wpłynęły do prezydiów wnioski wnoszone przez różne ugrupowania społeczne i polityczne, protestujące przeciwko groźbie ekskomunikacji, stanowiącej nadużycie autorytetu Kościoła dla celów czysto politycznych i brutalnie gwałcącej uczucia ludzi wierzących groźbą dyskryminacji religijnej za przynależność do partii robotniczych.

Radni Pow. Rady Narodowej w Lidzbarku Warm. w odpowiedzi na uchwałę Watykanu inspirowaną przez anglo-amerykański imperia-lizm postanawiają wzmocnić swą pracę nad podniesieniem gospodarczym, kulturalnym i politycznym swego powiatu, pomni, że wysiłkiem swym przyczynią się do budowy

potężnej Polski, której ustrój oparty będzie przede wszystkim na sprawiedliwości społecznej.

Miejska Rada Narodowa w **Olsztynie** — wyraziła całkowitą solidarność ze stanowiskiem Rządu R. P. w sprawie uchwały Watykanu, stwierdzając, że masy pracujące, które wzięły odpowiedzialność za rządy w Polsce i za jej przyszłość, które realizując z nieznanym w historii zapałem i energią twórczą odbudowę Kraju przez stałe podnoszenie go ze zgliszcz wojennych dla powszechnego dobrobytu — nie ustąpią przed groźbą Watykanu.

Powiatowa Rada Narodowa w **Braniewie** na ostatnim posiedzeniu stwierdza, że groźba ekskomuniki dla wszystkich członków partii komunistycznych i robotniczych oraz ich sympatyków godzi w interesy Państwa Polskiego, ponieważ jest próbą poróżnienia twórczych mas ludowych na polu politycznym i gospodarczym.

Radni Pow. Rady Narodowej w **Ilawie** reprezentujący społeczeństwo powiatu — świadomi zamiarów i celów, które powodują Watykanem, potępiają z całą bezwzględnością jego awanturniczą politykę i solidaryzują się całkowicie z oświadczeniem Rządu Polskiego, który zapewnia narodowi pełną swobodę wierzeń oraz wykonywanie praktyk religijnych i nie dopuszcza do wykorzystywania kościoła dla wicherzenia politycznego i przemycania wpływów wrogiej polityki imperialistycznej.

Podobne rezolucje i uchwały zapadły na posiedzeniach Pow. Rad Narodowych w Biskupcu, Giżycku, Olsztynie, Węgorzeniu, Morągu, Piszcu i Górowie-Ilawieckim. Prawie wszystkie posiedzenia powiatowych rad narodowych zostały obsłużone przez członków Prezydium OWRN.

ELBLĄG — WARSZAWIE

Miejska Rada Narodowa m. Elbląga na plenarnym posiedzeniu po-

wzięła jednomyślną uchwałę zrzeczenia się diet za udział w plenarnych posiedzeniach w okresie od 1 lipca 1949 roku do 30 czerwca 1950 roku i przekazania przypadających z tego tytułu kwot na Fundusz Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie.

Równocześnie M.R.N. w Elblągu wzywa wszystkie rady narodowe miast wydzielonych i niewydzielonych w Polsce do podjęcia identycznych uchwał.

OBOWIĄZEK CZYTANIA „RADY NARODOWEJ“

Na posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie z dnia 19 lipca 1949 r. zapadła następująca uchwała:

„Wojewódzka Rada Narodowa w Krakowie uchwała zaprenumerować dla wszystkich członków Wojewódzkiej Rady Narodowej dwutygodnik „Rada Narodowa“ z tym, że koszt prenumeraty potrącony będzie członkom rady z diet za udział w posiedzeniach“.

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Zarząd Gminny w Czarni powiatu ostrołęckiego zaopiniuje, czy przeprowadzając meliorację na swoim terenie, gmina może zobowiązać sąsiednią gminę, przez teren której musi być wykonany wykop, do zwrotu gotówki za wykonany wykop, ewentualnie do dostarczenia robocizny. Dla wyjaśnienia podaje się, że na terenie sąsiadującej gminy położone są lasy państwowe i przeprowadzon melioracja przyczyniłaby się do osuszenia wielu hektarów bagien oraz, że nałeśnicie wo wpłaciło gminie miejscowo właściwej ekwiwalent gotówkowy za nieodrobiony szarwark.

Odpowiedź:

Sprawa rozłożenia kosztów przeprowadzanej na terenie kilku gmin melioracji, jak również konserwacji tych melioracji może być najprościej rozwiązana przez założenie w tym celu spółki wodnej, w oparciu o przepisy części piątej ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 roku w brzmieniu Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 13 kwietnia 1928 roku (Dz. U. R. P. nr 62, poz. 574).

Uzasadnienie.

Wyjaśnienia i wskazówki w sprawie zakładania nowych spółek wodnych zawiera pismo okólne Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 29 lipca 1949 roku w sprawie reaktywowania i tworzenia spółek wodnych dla utrzymywania melioracji. (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych nr 14, poz. 76).

W myśl zawartych tam wyjaśnień, w wypadku wystąpienia z inicjatywą założenia spółki wodnej przez

osoby lub instytucje (gminy) zainteresowane, rejonowe kierownictwa robót wodno-melioracyjnych winny udzielić pomocy przede wszystkim w postaci odpowiedniego instruowania i ewentualnie sporządzenia projektu, który w myśl art. 210, cytowanej wyżej ustawy wodnej, winien zawierać:

- 1) potrzebne rysunki i objaśnienia,
- 2) kosztorys przedsięwzięcia,
- 3) wykaz gruntów, kopalń i zakładów przemysłowych, które mają wziąć udział w spółce jak również spółek i innych związków, które mają być do udziału pociągnięte.

Chcąc z podanych ułatwień i ulg skorzystać gmina przeprowadzająca meliorację winna się zgłosić do gminy sąsiedniej z bezpośrednim wnioskiem o założenie spółki wodnej. O ile te bezpośrednie zabiegi pozostałyby bez skutku, gmina meliorująca winna przedstawić sprawę rejonowemu kierownictwu robót wodno-melioracyjnych, które poza bezpośrednim kontaktem z zainteresowaną gminą wejdzie w porozumienie z przedstawicielami (wojewódzkimi, powiatowymi) partii politycznych i Związku Samopomocy Chłopskiej, dla wykorzystania ich autorytetu i wpływu w kierunku udzielenia pomocy inicjatorowi.

W razie bezskuteczności zabiegów o skłonienie zainteresowanych do złożenia wniosku o zawiązanie spółki wodnej — rejonowe kierownictwa robót wodno-melioracyjnych wystąpią zgodnie z art. 210 ustawy wodnej do właściwego starostwa o wdrożenie z urzędu postępowania o przymusowe założenie spółki wodnej.

Zarząd Gminy w Michałowie zapytuje, czy gminy obowiązane są doręczać adresatom wezwania i inne pisma urzędowe wysyłane przez władze administracji ogólnej (starostwa) o postępowaniu administracyjnym.

Odpowiedź.

Według art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22-go marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnym (Dz. U.R.P. Nr 36 poz. 341) w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 11 stycznia 1938 r. o doręczaniu pism urzędowych przez gminy (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 16) — wezwania i inne pisma urzędowe władza doręcza za potwierdzeniem odbioru przez pocztę lub przez swych funkcjonariuszów.

Pisma adresowane do miejscowości, w których nie ma zorganizowanej pocztowej służby doręczeń — doręcza się za pośrednictwem władz gminnych.

Z przepisu tego jasno wynika, że jeśli starostwo nie wysyła pisma przez swego funkcjonariusza (np. swego woźnego), winno wysłać pismo przez pocztę. Przez gminę zaś może wysłać pismo tylko wówczas, gdy na danym terenie nie ma zorganizowanej pomocy służby doręczeń. Ponieważ obecnie już na terenie całego kraju (99,97%) pocztowa służba doręczeń jest zorganizowana, odpada możliwość posługiwania się przez starostwa gminami dla doręczania pism i wezwań o postępowaniu administracyjnym.

Przeciążenia gmin obowiązkiem doręczania pism, utrudniającym gminie pracę na odcinku gospodarczym, oświatowym i kulturalnym jest częstokroć wynikiem niedostatecznej znajomości form pracy nowego aparatu administracyjnego i liczyć się można z tym, że w niedługim czasie sprawa ta stanie się przedmiotem osobnych wystąpień władz centralnych.

Zwrócić należy uwagę, że podane wyżej stanowisko w sprawie doręczeń odnosi się nie tylko do pism starostwa ale i wszelkich innych władz — jeśli obowiązek doręczania ze strony gminy nie opiera się na szczególnym i wyraźnym przepisie prawnym.

Powiatowa Rada Narodowa w Żywcu zapytuje czy ważna jest uchwała Gminnej Rady Narodowej przyznającej z ogólnych wpływów za czynności Urzędu Stanu Cywilnego 70% tych wpływów dla osób pełniących powyższe czynności — z czego dla urzędnika stanu cywilnego (wójta) 30% resztę dla pracowników zajętych wspomnianymi pracami.

Odpowiedź:

Powołana uchwała w przedmiocie przyznania części wpływów za czynności Urzędu Stanu Cywilnego wójtowi i pracownikom, których zajęcia związane są z czynnościami Urzędu Stanu Cywilnego jest sprzeczna z nowymi zasadami uposażenia obowiązującymi od 1 stycznia 1949 r.

Uzasadnienie.

Jakkolwiek § 8 Rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo, przewiduje dodatkowe wynagrodzenie dla przełożonych gmin oraz pracowników zarządu gminy wykonujących czynności urzędników stanu cywilnego lub funkcje pomocnicze w urzędzie stanu cywilnego to jednak przepis ten przestał być aktualny z chwilą wprowadzenia nowych zasad uposażenia. Zasady te wyrażone zostały w ustawie z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu

pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U.R.P. Nr 7 poz. 39). Art. 12 ust. 1 podanej ustawy przewiduje, że pracownikiem samorządowym przysługuje prawo do jednego tylko uposażenia za ogół czynności związanych z zajmowanym stanowiskiem służbowym. W związku z powyższym i w oparciu o przepis art. 36 cytowanej ustawy stanowiący, że nieważne są uchwały, postanowienia i decyzje organów ustrojowych samorządu terytorialnego oraz umowy, sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy oraz rozporządzeń na jej podstawie wydanych, należy przyjąć, że podana uchwała gminnej rady narodowej jako sprzeczna z ustawą nie może być utrzymana.

St. Ślubowski

Zarząd Gminny w Dobrczu powiatu bydgoskiego zapytuje czy wójtowi, który ustąpił ubiegłego miesiąca przysługuje prawo wnoszenia roszczenia do gminy o ekwiwalent za niewykorzystany urlop z ubiegłego roku i czy gmina jest zobowiązana wypłacić, w jakiej wysokości, na jakiej podstawie prawnej oraz z jakiego kredytu w budżecie.

Odpowiedź:

Wójtowi należy się ekwiwalent za niewykorzystany urlop w wysokości miesięcznego wynagrodzenia, o ile zajmował on to stanowisko co najmniej rok i mimo zgłaszania żądania o urlop, nie otrzymał go z przyczyn od niego niezależnych np. nawału pracy itp. Należność ta winna być w tym wypadku pokryta z kredytu na wydatki nieprzewidziane. O ile jednak wójt nie wykorzystał urlopu z własnej winy lub nie zgłosił żądania o urlop we właściwym czasie, w tym wypadku ekwiwalent za niewykorzystany urlop się nie należy.

A. Szklarczyk

Przewodniczący GRN w Życzynie zapytuje, czy będąc przewodniczącym GRN można zarazem być prezesem Gminnej Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej, za ajdującej się w tej samej miejscowości.

Odpowiedź.

Art. 13 § 1 ustawy z 11.IX.1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych głosi, że osoby zajmujące stanowiska w administracji państwowej lub samorządowej na obszarze podległym właściwości danej rady, mogą wejść w skład prezydium rady tylko za zgodą prezydium rady narodowej wyższego stopnia. Przepis ten nie dotyczy pracowników spółdzielni „Samopomoc Chłopska“, ponieważ ta, nie wykonuje czynności związanych z administracją państwową lub samorządową — a więc prezes tej spółdzielni w zasadzie może być członkiem prezydium rady czy też i jej przewodniczącym.

Ze względu jednak na to, że GRN bardzo żywo interesuje się działalnością Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“, ponieważ należyte jej funkcjonowanie jest b. ważną sprawą dla rozwoju gminy, przewodniczący rady, będąc jednocześnie jej prezesem, musiałby w wielu wypadkach — ze względu na obawy stronniczości, wyłączać się. Te powody skłaniają do zajęcia stanowiska, że aczkolwiek z punktu widzenia prawa łączenie tych dwóch stanowisk jest dopuszczalne, nie zawsze jednak może być właściwe ze względu na dobro pracy gminnej rady narodowej.

Hattowski T.

Zarząd Gminny w Koszęcinie powiatu lublinieckiego zatrudnia w szpitalu gminnym lekarza ordynatora, którego głównym źródłem utrzymania jest pełnienie czynności lekarza domowego Ubezpieczalni Społecznej. Zajęcia w szpitalu gminnym stanowią jego zajęcia uboczne.

W związku z powyższym Zarządowi Gminnemu nawiązują się wątpliwości czy w tym wypadku:

- 1) przysługuje lekarzowi urlop płatny ze strony Ubezpieczalni i Szpitala Gminnego
- 2) oraz wynagrodzenie ze Szpitala Gminnego za czas powołania na ćwiczenia wojskowe.

Odpowiedź:

- 1) Lekarzowi zatrudnionemu ubocznie w szpitalu gminnym należy się płatny urlop również od Zarządu Gminnego o ile pracuje tam conajmniej 6 miesięcy,
- 2) lekarzowi temu należy się również wynagrodzenie od Zarządu Gminnego w wypadku powołaniu go na ćwiczenia wojskowe, przez czas trwania ćwiczeń, jednak nie dłużej niż przez trzy miesiące.

Uzasadnienie.

1) Ustawa z dnia 16 maja 1922 r. o urlopiach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu w brzmieniu obwieszczenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 25 października 1933 r. — (Dz. U. R. P. Nr 94 poz. 735) ze zmianami Dz. U. R. P. 976/34, 288/45, 258/48 stanowi w art. 2 ust. 3 że wszystkim pracownikom, pracującym umysłowo, zatrudnionym w handlu, przemyśle i biurowości, po półrocznej nieprzerwanej pracy, przysługuje urlop dwutygodniowy, po rocznej zaś pracy jednomiesięczny urlop płatny nieprzerwany. Przepis ten ma również zastosowanie do lekarzy. Mianowicie rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 lipca 1929 r. w sprawie zmiany § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 11 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 467) ustala, — w § 1 punkt 5, że przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 czerwca 1923 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopiach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 464) rozciągają się również na personel lekarski, dentystyczny, weterynaryjny oraz wykwalifikowany pomocniczy personel lekarski, dentystyczny i weterynaryjny.

2) Art. 19 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323) stanowi, iż w razie niemożności pełnienia przez pracownika obowiązków wskutek powołania go do ćwiczeń wojskowych rezerwy, pracownik zachowuje przez okres trzechmiesięczny prawo do wynagrodzenia w całości. Pracodawca może z wynagrodzenia stracić kwoty jakie pracownik otrzyma ze Skarbu Państwa w czasie ćwiczeń wojskowych.

Przepis ten jest bezwzględnie obowiązujący nawet o ile umowa zawarta między gminą a lekarzem przewidywała gorsze dla lekarza warunki, gdyż art. 1 cytowanego rozporządzenia o umowie o pracę przewiduje, że wszelkie postanowienia umów indywidualnych regulujące stosunek pracy mniej korzystnie dla pracowników umysłowych, aniżeli to czyni podane wyżej rozporządzenie są nieważne, a w miejsce ich obowiązują właściwe postanowienia tego rozporządzenia.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Lubochni zapytuje czy wydatki osobowe na woźnych szkół powszechnych ciężą na gminie, czy też na Skarbie Państwa.

Odpowiedź.

Wydatki osobowe na woźnych w szkołach obciążają gminę.

Uzasadnienie.

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18 poz. 143) z późniejszymi zmianami Dz. U. R. P. z 1925 r. poz. 898, Dz. U. R. P. z 1930 r. poz. 662, Dz. U. R. P. z 1934 r. poz. 976 (art. 34), Dz. U. R. P. z 1937 r. poz. 433 w art. 11 stanowi, że Skarb Państwa ponosi wszelkie wydatki na pomoce naukowe, materiały do nauki, bibliotek; i druk; szkolne; gmina zaś na wszelkie inne potrzeby szkół, a w szczególności na pomieszczenia dla szkół w myśl ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych oraz ich konserwację, na wewnętrzne urządzenia szkół, na ubezpieczenia, na oświetlenie i opał dla szkół, na materiały piśmienne, utrzymanie służby porządku i czystości.

Zarząd Miejski w Kruszewicy zapytuje, czy lokator będący podatnikiem podatku obrotowego, który zamieszkuje w budynku liczącym mniej niż 8 izb, jest obowiązany do płacenia nowego czynszu w myśl dekretu z dnia 28 lipca 1949 r. o najmie lokali mimo, że budynek ten nie podlega wpłatom na F.G.M.

Odpowiedź.

Lokator wynajmujący lokal w budynku nie wyłączonym z pod przepisów dekretu z dnia 28 lipca 1949 r. o najmie lokali (art. 1), a będący w dodatku podatnikiem podatku obrotowego, obowiązany jest płacić czynsz za cały lokal w/g nowych stawek czynszowych, przewidzianych w art. 2-im tego dekretu.

Prezydium P.R.N. w Strzelcach Op. zapytuje, czy starosta, jako członek P. R. N. ma prawo głosowania nad wszelkimi rodzajami spraw, będącymi przedmiotem obrad rady.

Odpowiedź.

Starosta winien wstrzymać się od głosowania w sprawach bezpośrednio dotyczących jego działalności jako starosty oraz działalności urzędu starościńskiego.

Wynika to z zasady, że członek organu kolegialnego nie może głosować nad sprawą, w której jest bezpośrednio zainteresowany.

W tym zakresie obowiązują również zasady wynikające z art. 7 Rozp. Prezydenta R.P. z 22.III.1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U.R.P. Nr 36 poz. 341) oraz art. 9 pkt. 2 ustawy z dnia 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U.R.P. Nr 3 poz. 294).

Prezydium P.R.N. w Strzelcach Op. prosi o wyjaśnienie, czy art. 9 ustawy z dnia 11 września 1944 r. o radach narodowych, dotyczący obowiązku składania ślubowania obowiązuje również w stosunku do starosty.

Odpowiedź.

Postanowienia tego artykułu nie dotyczą starosty, ponieważ wchodzi on do powiatowej rady narodowej z urzędu jako reprezentant tzw. administracji rządowej. Jako pracownik państwowy starosta obowiązany jest złożyć ślubowanie służbowe wobec swojej władzy przełożonej, (art. 15 ustawy z 17.II.1922 r. o państwowej służbie cywilnej — tekst jednolity Dz. U.R.P. Nr 11 poz. 72 z 1949 r.) — a więc nie wydaje się celowe, by jeszcze raz je składał przewodniczącemu rady.

Wiadomości urzędowe

OKÓLNIK Nr. 62

z dnia 16 września 1949 r.

w sprawie udziału rad narodowych w walce
z analfabetyzmem

Państwo ludowe podjęło wielkie dzieło odrobienia wieloletnich zaniedbań w rozwoju kulturalnym mas pracujących.

Doniosłym etapem w rozwoju kulturalnym Polski jest walka z analfabetyzmem. Rady narodowe są współodpowiedzialne za przebieg tej akcji i ze względu na znaczenie akcji i ze względu na to, że przedstawiciele rad narodowych wchodzi w skład Społecznych Komisji do walki z analfabetyzmem.

Z uwagi na zbliżający się okres jesieni i zimy, który powinien stać się okresem szczególnie wytężonej walki z analfabetyzmem zachodzi konieczność uaktywnienia prac tak Społecznych Komisji do walki z analfabetyzmem, jak i całego wykonawczego aparatu tej wielkiej, trudnej akcji, wymagającej mobilizacji sił ludzkich i środków materialnych.

W związku z tym Kancelaria Rady Państwa zaleca prezydiom rad narodowych:

- 1) otoczyć troskliwą opieką wszystkie kursy i zespoły nauki początkowej (kursy dla analfabetów) i brać żywy udział w pracach organów powołanych do walki z analfabetyzmem;
- 2) udzielać w miarę możliwości pomocy tym kursom przez ułatwienie w uzyskiwaniu pomieszczeń na naukę;
- 3) w ramach funduszków przewidzianych na ten cel w budżetach nieść pomoc finansową dla tych kursów, przy pełnym uwzględnieniu systemu planowego oszczędzania, a to dla zwiększenia wyników pracy w walce z analfabetyzmem;
- 4) uwzględniać w planach prac komisji oświatowych rad narodowych, przede wszystkim gminnych, sprawę walki z analfabetyzmem;
- 5) dopilnować, by publiczne biblioteki były zaopatrzone w literaturę dostępną dla półanalfabetów oraz osób, które w wyniku akcji walki z analfabetyzmem nauczyły się czytać i pisać.

LISTA OSÓB ODZNACZONYCH BRĄZOWYM KRZYŻEM ZASŁUGI ZA PRACĘ SAMORZĄDOWĄ:

1. Antonowicz Bronisław Członek Prezydium GRN -- Tykocin, pow. Wysokie Mazowieckie
2. Baranowski Jerzy V. Przewodniczący GRN w Ustroniu Morskim, pow. Kołobrzeg
3. Berezowski Michał Członek GRN -- Skorogoszcz, pow. Niemodlin
4. Biel Stanisław Przewodniczący GRN -- Radgoszcz, pow. Dąbrowa Tarnowska
5. Domagalski Władysław Członek GRN -- Strzygi, pow. Rypin
6. Drwiega Stanisław V. Przewodniczący PRN -- Lesk
7. Gniady Władysław Członek MRN -- Słupsk
8. Gryczyński Stanisław Przewodniczący GRN -- Strzygi, pow. Rypin
9. Jagodziński Szczepan Przewodniczący GRN -- Płaski, pow. Lublin
10. Jaros Józef Przewodniczący GRN -- Żarnowiec, pow. Olkusz
11. Jaźwierski Władysław Członek PRN -- Aleksandrów
12. Karczewski Janina prac biura WRN -- Warszawa
13. Kazimierski Kazimierz b. Przewodniczący GRN -- Klukowo, pow. Pułtusk
14. Kobus Alfons Przewodniczący GRN -- gm. Makoszowy, pow. Katowice
15. Kogut Władysław Przewodniczący GRN -- Wietrzychów pow. Dąbrowa Tarnowska
16. Kolnierzyk Stanisław Członek GRN -- Stawiszyn, pow. Sierpc
17. Krzysztofik Bronisław Woźny WRN -- Kielce
18. Kurczych Władysław Członek PRN -- Zągorzyce
19. Lenart Franciszek Członek GRN -- Niwiska, pow. Siedlce
20. Lewandowski Władysław Członek GRN -- w Brojach, pow. Gryfice
21. Lubawy Józef Przewodniczący GRN -- Galanice, pow. Myślibórz
22. Malejki Józef Członek GRN -- Przemyśl Wieś, pow. Przemyśl
23. Małgożewicz Bronisława Członek MRN -- Wąbrzeźno
24. Matylewicz Stefan Członek GRN -- gm. Świeszyno, pow. Koszalin
25. Mazur Wojciech Członek -- GRN Wąbrzeźno, pow. Wąbrzeźno
26. Miecznikowski Leonard Członek PRN -- Nidzica
27. Molenda Władysław V. Przewodniczący MRN -- Kluczbork
28. Ostrowski Franciszek Członek Prezydium MRN -- Rybnik
29. Paniczek Stanisław Członek Prezydium MRN. -- Zawiercie
30. Panowicz Zbigniew Członek Prezydium MRN -- Grudziądz
31. Pazderska Maria Członek PRN -- Działdowo
32. Piórkowski Stanisław Członek MRN -- Sierpc
33. Pracki Telesfor Członek MRN -- Włocławek
34. Rapcewicz Jan B. Przewodniczący GRN -- Dziwnów, pow. Kamień Pomorski
35. Raszkowski Jan Przewodniczący GRN -- Barlinek, pow. Myślibórz
36. Roman Jan V. Przewodniczący GRN -- Hów, pow. Sochaczew
37. Rzeszut Franciszek Przewodniczący GRN -- Cmolas, pow. Kolbuszowa
38. Skiba Jan Członek GRN -- Szepietowo, pow. Wysokie Mazowieckie
39. Słowicki Paweł Członek GRN -- Korfantów, pow. Niemodlin
40. Sokół Władysław V. Przewodniczący MRN -- Pełczyce
41. Stala Marcin Przewodniczący GRN -- Złoty Potok, pow. Częstochowa
42. Strzyż Helena Członek MRN -- Piekary Śl., pow. Tarnowskie Góry
43. Szewczyk Helena Sekr. GRN -- Mirosławiec, pow. Wałcz
44. Szymański Józef Członek GRN -- Strzygi, pow. Rypin

45. Szymczykiewicz Eugeniusz Członek MRN — Łódź
46. Szymura Józef Przewodniczący GRN — w Nowej Świeci, pow. Grudziądz
47. Tabaka Mieczysław Przewodniczący MRN — Ostrów
48. Warda-Władękowska Wacława Sekr. biura WRN — Warszawa
49. Wcisło Władysław Członek GRN — Krzanowice, pow. Racibórz
50. Wesołowski Paweł Członek GRN — z gr. Przytarnia, pow. Chojnice
51. Wilczyński Kmieć Józef Członek Prezydium PRN — Wyrzysk
52. Wiśniewski Stanisław Członek GRN — Tykocin, pow. Wysokie Mazowieckie
53. Wojda Ryszard Członek GRN — Rusinów, pow. Opoczno
54. Wojewski Leon Przewodniczący GRN — Chwaszczy-no, pow. Morski
55. Wystrach Roch Przewodniczący GRN — Bobrowni-ki, pow. Będzin
56. Zysk Bolesław Członek PRN — Bydgoszcz
57. Żak Stefan Przewodniczący MRN — Lębork

Prasa o samorządzie

Prasa całego kraju podała tekst i komentarz okólnika Kancelarii Rady Państwa, dotyczącego współpracy rad narodowych w walce z analfabetyzmem.

M. st. Warszawa. — W prasie znajdują szeroki oddźwięk zagadnienia odgruzowania, inwestycji i remontów z F. G. M. Ostatnio do odbudowy Warszawy staneli mieszkańcy poszczególnych domów. *Gazeta Ludowa* Nr. 27 zamieszcza reportaż z niedzielnej akcji na ul. Pańskiej podkreślając zapał i dobry nastrój panujący przez cały dzień pracy. *Życie Warszawy* Nr. 260 donosi o „zmarnowanym zapale“, odgruzowywania. Ponad 50 osób zostało pozbawionych wypoczynku po całotygodniowej pracy i równocześnie uniemożliwiono im spełnienie obowiązku; mianowicie przewodniczący Komitetu Blokowego nr 355 wcale się nie zgłosił na miejscu zbiórki, co było powodem niezarejestrowania grupy do odgruzowania. *Trybuna Ludu* nr 249 podkreśla wartość pomocy społecznej przy odgruzowaniu i uporządkowaniu ulic i placów. Zawsze tam, gdzie roboty wykonano w 100%, zwłaszcza na odcinku terenów zielonych — wynik osiągnięto „dzięki pomocy społecznej“, co dało wysokie kwoty osiągniętych w ten sposób oszczędności. *Rzeczpospolita* nr 264 podaje sumę zaoszczędzoną przez Zarząd Miejski w kwietniu, maju i czerwcu, która wynosi 72 mil. zł. stanowiąc przekroczenie zaprelimi-nowanych 63 mil. zł. Omawiając zagadnienie inwestycji *Rzeczpospolita* *Kurier Codzienny* nr 259 omawiają przebieg zebrania kontrolnego i sprawozdawczego przedsiębiorstw miejskich i wydziałów Zarządu Miasta i zadają pytanie, czy Zarząd Miejski zdąży wydać pieniądze z funduszy otrzymanych na rok bieżący. Sprawozdania poszczególnych przedsiębiorstw wykazują, że ogólny stan zaawansowania robót jest dobry. Tyczy to Wodociągów i Kanalizacji, M. Z. K. *Gazowni* i Z. O. M. Słabo zaawansowane są inwestycje w dziedzinie oświaty. Szczególnie niedomaga i to w dużym stopniu strona finansowa. Wskutek opóźnienia w dostarczaniu rachunków przez prowadzących prace inwestycyjne — do tej pory wykorzystano zaledwie minimalnie przyznane kredyty. Wiceprez. Sroka podkreślił, aby rachunki przedstawiać bieżąco, nie czekając na całkowite zakończenie prac bo uniemożliwia to kontrolę wykonania planu finansowego.

Rzeczpospolita w n-rze 257 rzuciła hasło: „Jak najszybciej dzieciom na Targówku ogródek jordanowski“. W n-rze 259 donosi o wpłynięciu tej sprawy pod obrady Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Praga-Północ i o obiecanej pomocy Wydziału Terenów Zielonych, w n-rze 260 — o obietnicy interwencji w tej sprawie ze strony wiceprez. Strzeleckiego, a w n-rze 261 znajdujemy już konkretną zapowiedź: 15 listopada dzieci na Targówku będą miały ogródek jordanowski. Obok tej radosnej wiadomości w tym samym numerze zamieszczono parę mniej pocieszających cyfr; w artykule o przedszkolach warszawskich dowiadujemy się, że na 14.263 dzieci w wieku przedszkolnym jest tylko 4.660 miejsc w przedszkolach. W planie sześcioletnim budżet Zarządu Miasta przewiduje budowę 30 lokali na przedszkola, za łączną sumę 300 mil. zł. Każde z nowowbudowanych przedszkoli pomieści 120 dzieci. Przedszkola budować będzie ZOR w każdym osiedlu robotniczym oraz poszczególne zakłady pracy. O braku podstawowych warunków do pracy w podstawowej szkole nr 12 świadczy cyfra 274 dzieci w 3 pokojach, uczących się na trzy zmiany, dla których korytarz jest zarazem świetlicą i szatnią. *Trybuna Ludu* nr 262 podaje sumy, jakie

przeznaczyły władze miejskie na szkolnictwo w 1950 r. Największymi inwestycjami będą nowe szkoły podstawowe na Saskiej Kępie i na Filtrowej.

Ponieważ i październik mija termin złożenia wniosków na remonty kapitalne z FGM — Dzielnicowe Rady Narodowe przygotowały „trójki“ złożone z przedstawicieli społeczeństwa i fachowców, które przeglądają domy zgłoszone do remontu i opiniują, w jakiej kolejności będzie się je zgłaszać do naprawy. Warszawa-Południe otrzymała 70 mil. zł., a zgłoszone wnioski już obecnie poważnie przewyższają tę sumę. Praga-Południe na przyznanych 180 mil. zł. otrzymała wnioski na ogólną sumę 140 mil. zł., tak samo mieszkańcy Pragi-Północ nie złożyli jeszcze wniosków na ponad 50 mil. zł. (*Rzeczpospolita* nr 263).

Woj. warszawskie. — Na ostatnim posiedzeniu plenum Woj. R. N. omówiono akcję zwalczania analfabetyzmu. Plan do 31.8 br. przewidywał uruchomienie 1.000 kursów z 10 tys. słuchaczy, zorganizowano natomiast 1.447 kursów z 45.465 słuchaczami. Po dyskusji uchwalono preliminarz budżetowy na rok 1950. Zamyka się on sumą 126.160.000 zł. Największą pozycję, bo 43,5 mil. zł. przeznaczono na odbudowę szkół. (*Dziennik Ludowy* nr. 262).

Woj. białostockie. — *Życie Białostockie* nr 258 donosi o zatwierdzeniu budżetu miasta na ostatnim posiedzeniu MRN w Bielsku Podlaskim. Bielsk otrzymał w końcu zatwierdzony plan zabudowy miasta, Zarząd Miejski podjął sprawę zatwierdzenia działek budowlanych, co ma duże znaczenie dla budownictwa miejskiego. W tymże numerze zamieszczono wiadomość o uchwale FRN w Grajewie o powszechnym ubezpieczeniu koni, ze względu na częste wypadki padnięć koni, pociągające za sobą stratę dla rolników (190 wypadków w ciągu 8 miesięcy).

O stanie prac finansowanych z dotacji Rady Państwa donosi *Życie Białostockie* nr. 259. Doprowadzono bezpłatnie wodę, zainstalowano urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne w 40 mieszkaniach robotniczych. Do końca miesiąca udogodnienia te przeprowadzone będą w 300 mieszkaniach robotniczych, a przed zimą ponad 400 mieszkań robotniczych będzie odnowionych. Dotychczas odgruzowanie miasta utrudniał brak środków transportowych. Zarząd Miejski wypożyczył więc od PKP 1500 maszyn kolejki wąskotorowej i kilka wagonetek; gruz będzie wywożony na bagna, których teren po całkowitym zasypaniu zostanie zniwelowany, gdyż według planu będzie tedy przebiegać trasa W—Z, jedna z głównych arterii miasta.

Woj. rzeszowskie. — Rozpatrując budżet na 1950 rok, PRN w Przemysłu zwróciła specjalną uwagę na budowę dróg, rozbudowę sieci bibliotecznej i ośrodków zdrowia. Dalsze pozycje budżetu obejmują milion zł. na oświatę i półtora miliona sum inwestycyjnych na zakładanie przedszkoli (Nowiny Rzeszowskie 4). W obszernym artykule w tym samym numerze poddano krytyce akcję remontową z FGM, prowadzoną przez Zarząd Miejski, który zajmuje się tynkowaniem i bielaniem klatek schodowych, nie uwzględniając remontów samych mieszkań. Nowiny Rzeszowskie nr 5 podkreślają dalsze postępy w budowie szkół wiejskich, które mimo trudności finansowych — prowadzi gminy w pow. mieleckim. Niektóre z gmin starają się sprawę pomocy szkolnych załatwić we własnym zakresie, np. gmina Mielec-wieś zakupiła w ub. roku szkolnym za 200 tys. zł. książek do bibliotek.

Woj. olsztyńskie. — Ostatnie plenum OWojRN upłynęło pod znakiem oświaty. Zebrani wysłuchali obszernego sprawozdania Kom. Kulturalno-oświatowej OWRN obejmującego całokształt jej działalności w roku bieżącym, a zakończonego dwoma wnioskami. Pierwszy z nich, nawiązując do ciężkiej sytuacji mieszkaniowej w jakiej znajduje się znaczna ilość nauczycieli, proponuje powołanie osobnej komisji mieszkaniowej, której zadaniem będzie ustalenie w każdej poszczególnej miejscowości liczby nauczycieli potrzebujących mieszkań i wystaranie się o zaspokojenie ich potrzeb. Drugi wniosek załącza prezydium OWojRN wystąpienie do władz centralnych o utworzenie referatów kultury i sztuki przy starostwach. (*Życie Olsztyńskie* nr 259).

PRN w Ostródzie uchwaliła budżet samorządu na r. 1950, największe pozycje przeznaczając na drogi, zdrowie publiczne i oświatę. PRN postanowiła ufundować sztandar przechodni dla najlepszego zespołu PGR oraz nagrody dla mało i średniorolnych chłopów, wyróżnionych za najlepszą hodowlę zwierząt. Uchwalono również nagrody, indywidualne i zespołowe dla najlepszych uczniów Przysposobienia Rolniczego (*Życie Olsztyńskie* nr 257).

Woj. gdańskie. — Troska o warunki życia ludzi pracy były nacechowane obrady Gdańskiej WojRN. Wykazała to dyskusja, jaka się rozwinęła po sprawozdaniu wojewody inż. Zrałka, w czasie której poruszono sprawy aprowizacyjne w związku ze zbliżającą się zimą, sprawę remontów mieszkań robotniczych, głównie robotników rolnych. I sekretarz KW PZPR złożył wniosek zobowiązujący prezydium WojRN, MRN i PRN do odbywania swych posiedzeń z udziałem wojewody i starostów — celem większego powiązania z administracją. (*Dziennik Bałtycki* nr 262). Głównym przedmiotem obrad plenum Gdańskiej MRN była sprawa preliminarza budżetowego na 1950 r. Z poszczególnych pozycji po stronie wydatków na uwagę zasługują bardzo poważne sumy na budowę i remonty szkół i Miejski Szpital Powszechny. (*Dziennik Bałtycki* nr. 257)).

Woj. szczecińskie. — WojRN w Szczecinie uchwaliła wystąpić do Min. Kultury i Sztuki z wnioskiem o stworzenie drugiej sceny Państw. Teatru w Szczecinie, oraz wezwać Dyрекcję Teatru Polskiego do udostępnienia, w porozumieniu z PKP, PKS i ORZZ, szerokim masom pracującym korzystanie ze scen w Szczecinie. (*K. Szczeciński* nr 257).

Komisja Oświaty, Kultury i Sztuki MRN w Szczecinie odbyła lustrację szkół podstawowych i przedszkoli. Celem lustracji jest skontrolowanie czy remonty zostały należycie wykonane oraz ustalenie potrzeb szkół w zakresie dalszego remontu oraz pomocy szkolnych. (*Kurier Szczeciński* nr 260).

Woj. poznańskie. — Budżet MRN w Gorzowie, uchwalony na ostatnim plenarnym posiedzeniu przewiduje kwotę 25 mil. zł. na odbudowę osiedli robotniczych — dalsze sumy przeznaczono na oświatę — 21 mil. i 8 mil. na drogi.

Dotychczasową uchwałę o pobieraniu na rzecz Akcji Pomocy Zimowej po 2 zł. miesięcznie od izby, zmieniono w ten sposób, że dalsze kwoty przekazywane będą na cele szkolnictwa. (*Głos Wielkopolski* nr 258). W tym samym numerze znajdujemy parę informacji o odbudowie Świebodzina, który potrafił zwerbować mieszkańców do akcji odgruzowania. Wywieziono już 20.000 m sześć. gruzu, a dochód ze sprzedaży materiałów pozwolił na zabezpieczenie pewnej liczby budynków, nadających się do wyremontowania. Uporządkowano poza tym ogródki działkowe i oddano światu pracy. Zarząd Miejski w roku ub. zdołał uruchomić gazownię i zakład kanalizacyjny. Założono również nowe zielone i kwietniki.

Woj. lubelskie. — Tradycyjny mecz na odbudowę Warszawy: Miejska Rada Narodowa — Dziennikarze zgromadził w Lublinie ok. 3.000 widzów i przyniósł 135 tys. zł. dochodu.

Ukazał się Nr 4 — 5 „Gazety Administracji“ — za kwiecień i maj. W treści swej przynosi on następujące artykuły;

Wacław Brzeziński „Administracja Państwowa wobec nowych zadań“. Autor podkreśla w nim przeobrażenia, jakim stopniowo ulega aparat administracyjny, ze względu na powołanie go do wykonania całego szeregu nowych zadań. Z powodu niemożliwości ustalenia stałej, idealnej organizacji apar. państwowego, autor podsumowuje w pewnym przecięciu łańcuch ewolucji jakim on ulegał i stara się zobrazować etap rozwojowy, w którym obecnie organizacja adm. się znajduje.

Numer ten również przynosi część IV i dalsze (dokończone) pracy Wacława Morawskiego „Zagadnienia istoty prawa“. Na szczególną uwagę zasługuje rozdział VI artykułu, w którym na tle obecnych stosunków w Polsce, podkreślone są zadania prawa, jako prawa klasowego, wymierzonego przeciwko klasie kapitalistycznej w mieście i na wsi. Zaznacza się, że wszelkie przedwojenne przepisy niezgodne z ustrojem ludowym Polski, i sprzeczne z interesami mas pracujących, nie mogą mieć mocy obowiązującej, chociaż formalnie nie zostały uchylone

Dalsze prace to „Najwyższa Izba Kontroli — Zakres działania i stosunek do władz“ — Mariana Buszyńskiego. Artykuł podzielony na 3 części, których jedna obrazuje stosunek N.I.K. do Rady Państwa, druga — do Rządu, a trzecia do Sejmu.

O wywłaszczeniu górniczym pisze w tym numerze Andrzej Longchamps. Emanuel Iserzon porusza zagadnienie postulatu szybkości w procesie administracyjnym (terminy dla czynności władzy i zagadnienie „milczenia władzy“, terminy dla czynności stron, przywrócenie terminu dla strony).

Część artykułową kończy praca Tadeusza Kulckiego „Pracownicze ogrody działkowe“.

Przegląd ustawodawstwa, czasopism, porady prawne i kronika — to końcowe działy tego numeru.

*

Nr 9 (41) „Samorządowca“ przynosi następujące prace:

Numer otwiera wyjątek z przemówienia Al. Burskiego, Wł. ceprzew. CRZZ wygłoszonego na III Zjeździe Delegatów Związku. Jest to zbiór wskazań ideologicznych, społecznych i zawodowych niezbędnych w pracy członkom związku w terenie. Dalsza praca, zatytułowana „Nas związkowców w pracy dla Polski Ludowej nie nie skłóci i nie rozbije“ — nawiązuje rolę członków związku w akcji watykańskiej Artykuł podkreśla, że zadaniem związkowca jest m. in. uświadamianie swego najbliższego otoczenia o istotnych wrogach nam zamierzaniach reakcyjnego odłamu kleru. Z kolei następny artykuł to fragmenty streszczenia przemówień niektórych delegatów wygłoszonych na III Zjeździe Krajowym Delegatów Związku.

Praca pod tyt. „Święto Odrodzenia 22 lipca w Stolicy“ daje m. in. przegląd osiągnięć Warszawy w dziedzinie odbudowy. Podsumowuje to Prezydent m. st. Warszawy Tołwiński, którego przemówienie wygłoszone na III Zjeździe Delegatów stanowi treść następnego artykułu tego numeru. O wystawie prac członków, jej znaczeniu i dorobku mówi dalszy z kolei artykuł. Wystawa zgromadziła około 600 prac (rzeźby, obrazy, roboty kobiece), których twórcami byli amatorzy — członkowie związku. Ten sam artykuł wyjaśnia czytelnikom, jakie imprezy zespołów świetlicowych odbyły się z okazji zjazdu.

Sport i wychowanie fizyczne, wczasy, komunikaty, felieton i przegląd ustawodawstwa — to dalsze prace, znajdujące się w tym numerze Numer kończą „Porady i Odpowiedzi“ „Pośrednictwo Pracy“, „W cieniu pokrzywy“ i „Z akcji socjalnej“.

T. H.

Adres Redakcji: Aleje Ujazdowskie Nr 3. Kancelaria Rady Państwa tel. 89000-005 Red. — 131, Sekr. — 263.

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14.

Prenumerata 1 egz kwartalnie 220 zł.

Konto PKO I-6800

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Warszawa, Wiejska 12 a.

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Oświat „Czytelnik“ Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5 B-89317